



Proiect finanțat de
Uniunea Europeană



Co-finanțat și implementat
de Fundația Soros-Moldova



Inspectoratul
General al Poliției

Procedurile Standard de Operare pentru Poliție – o abordare bazată pe drepturile omului



Proiect finanțat de
Uniunea Europeană



Co-finanțat și implementat
de Fundația Soros-Moldova



Inspectoratul
General al Poliției

Procedurile Standard de Operare pentru Poliție – o abordare bazată pe drepturile omului

Procedurile Standard de Operare au fost elaborate în cadrul proiectului „Promovarea Activității Poliției bazată pe Drepturile Omului în Republica Moldova” finanțat de Uniunea Europeană, implementat și co-finanțat de Fundația Soros-Moldova în parteneriat cu Inspectoratul General al Poliției.

Autori:

Procedurile Standard de Operare privind reținerea, escortarea, transportarea și plasarea persoanei reținute în Izolatorul de detenție preventivă al Poliției

Ruslan OJOG, șef adjunct al Direcției Generale Urmărire Penală a Inspectoratului General al Poliției, comisar șef;

Sergiu ȚURCANU, șef adjunct al Direcției Juridice, șef al Secției Reprezentare din cadrul Direcției Juridice a Inspectoratului General al Poliției, comisar-șef;

Natalia GAIDIBADI, șefa adjunct a Direcției Planificare Strategică a Inspectoratului General al Poliției;

Stanislav CHIORESCU, șef al Secției Formare Profesională a Direcției Resurse Umane a Inspectoratului Național de Securitate Publică;

Constantin SÎLI, șef al Secției Analiza Informației a Centrului de Analiză a informației al Inspectoratului Național de Investigații (la etapa elaborării PSO 2017)

Tudor MARIAN, expert internațional Ofițer specialist, Direcția Control Intern, Inspectoratul General al Poliției Române;

Tudor OSOIANU, profesor universitar interimar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, avocat;

Veronica MIHAILOV-MORARU, avocată.

Procedura Standard de Operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie

Ion SÎRBU, șef al Direcției Interacțiune Justiție a Inspectoratului General al Poliției;

Sergiu ȚURCANU, șef adjunct al Direcției Juridice, șef al Secției reprezentare din cadrul Direcției Juridice a Inspectoratului General al Poliției, comisar-șef;

Ion ȚURCANU, șef al Direcției Investigații Infrațiuni legate de Droguri al Inspectoratului Național de Investigație al Inspectoratului General al Poliției;

Rodica GRAMMA, conferențiar universitar la Școala de Management în Sănătate Publică a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu”, Reprezentanta Republicii Moldova la Comitetului de Bioetică a Consiliului European;

Tatiana BICIC, vice director medical al IMSP Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească;

Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, transportate, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie

Aurica POSTICA, șefa Direcției analiză, planificare și instruire a Direcției Generale Urmărire Penală a Inspectoratului General al Poliției;

Aliona ARMAȘ, șefa Secției Contestații și Acte Interne a Direcției Juridice a Inspectoratului General al Poliției;

Victor STRATU, șef adjunct al Direcției Elaborare Acte Normative, Ministerul Justiției.

Această publicație este produsă cu sprijinul Uniunii Europene. Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a Fundației Soros-Moldova, iar informațiile prezentate aparțin autorilor și nu reflectă în niciun fel opinia oficială a Uniunii Europene.

Cuprins

Procedurile Standard de Operare privind reținerea, escortarea, transportarea și plasarea persoanei reținute în Izolatorul de detenție preventivă al Poliției	6
ANEXA nr. 1 la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 129 din „27” aprilie 2020	9
Procedura standard de operare pentru reținere	9
I. Scop	9
II. Domeniu	9
III. Documente de referință	9
IV. Terminologie și abrevieri	10
V. Descrierea procedurii	11
VI. Responsabilități	19
VII. Dispoziții finale	20
Anexe	20
ANEXA nr. 1	21
Scrisoare de drepturi	21
ANEXA nr. 2	23
Proces-verbal al reținerii de facto	23
ANEXA nr. 3	25
Fișa de cunoaștere a persoanei	25
ANEXA nr. 2 la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 129 din „27” aprilie 2020	27
Procedura standard de operare privind escortarea și transportarea persoanei private de libertate	27
I. Scop	27
II. Domeniu	27
III. Documente de referință	27
IV. Terminologie și abrevieri	28
V. Descrierea procedurii	29
VI. Responsabilități	35
VII. Dispoziții finale	35
ANEXA nr. 3 la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 129 din „27” aprilie 2020	36

Procedura standard de operare privind plasarea persoanei reținute în Izolatorul de detenție preventivă	36
I. Scop	36
II. Domeniu	36
III. Documente de referință	36
IV. Terminologie și abrevieri	37
V. Descrierea procedurii	37
VI. Responsabilități	45
VII. Dispoziții finale	45
Procedura Standard de Operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie	46
ANEXA la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din „15” noiembrie 2019	48
Procedura standard de operare privind modul de asigurare a asistenței medicale persoanelor aflate în detenție provizorie	48
I. Scopul procedurii	48
II. Domeniul de aplicare	48
III. Documente de referință	48
IV. Definiții și abrevieri ale termenilor utilizați în procedură	50
V. Condiții pentru asigurarea dreptului la sănătate a persoanelor reținute	52
VI. Descrierea modului de asigurare a asistenței medicale la momentul reținerii	54
VII. Acordarea asistenței medicale la plasare în izolator	55
VIII. Acordarea asistenței medicale pe perioada deținerii în izolator	57
IX. Acordarea asistenței medicale în procesul de transportare a persoanei reținute	60
X. Registrele de evidență a asistenței medicale acordate	61
XI. Constatări/recomandări	62
ANEXA nr. 1 la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din „15” noiembrie 2019	65
Dotarea punctului medical al IDP	65
ANEXA nr. 2 la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din „15” noiembrie 2019	67
Acord pentru propria răspundere a persoanei la momentul reținerii pentru luarea cu sine a unor medicamente necesare stării de sănătate	67
ANEXA nr. 3 la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din „15” noiembrie 2019	68

Formular de examinare a leziunilor corporale	68
ANEXA nr. 4 la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din „15” noiembrie 2019	76
Lista medicamentelor obligatorii din punctul medical al IDP	76
ANEXA nr. 5 la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din „15” noiembrie 2019	81
Lista instituțiilor medicale ce acordă tratament farmacologic cu Metadonă	81
Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, transportate, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie	82
Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător în timpul reținerii, pazei și escortei persoanelor reținute/deținute	85
I. Scop	85
II. Domeniu	86
III. Documente de referință	86
IV. Terminologie	86
V. Descrierea procedurii	87
VI. Responsabilități	92
VII. Dispoziții finale	92
Anexa 1 la Procedura de operare standard privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător în timpul reținerii, pazei și escortei persoanelor reținute/deținute	93
Confirmare	93
Anexa 2 la Procedura Standard de Operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, transportate, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie	94
Act de predare-primire	94

Procedurile Standard de Operare privind reținerea, escortarea, transportarea și plasarea persoanei reținute în Izolatorul de detenție preventivă al Poliției



Ministerul Afacerilor Interne
al Republicii Moldova
Inspectoratul General al Poliției



ORDIN

„27” aprilie 2020

mun. Chișinău

nr. 129

Cu privire la aprobarea Procedurilor Standard de Operare privind reținerea, escortarea, transportarea și plasarea persoanei reținute în Izolatorul de detenție preventivă al Poliției

În vederea executării Obiectivului nr. 1 „Revizuirea și armonizarea cadrului normativ” acțiunii 1.2. „Elaborarea procedurilor standard de operare în domeniul reținerii, pazei și escortei persoanelor deținute” subacțiunii 1.2.2. „Elaborarea și aprobarea procedurilor standard de operare în diferite situații pentru angajați” din Planul de acțiuni privind reducerea reținerii, abuzului și discriminării față de persoanele aflate în custodia Poliției pentru anii 2017–2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 748/2017, având la bază Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 118 din 23 iunie 2015 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind elaborarea și aplicarea procedurilor operaționale în cadrul Poliției”, –

ORDON:

1. Se aprobă Procedura Standard de Operare privind reținerea, conform anexei nr. 1;
2. Se aprobă Procedura Standard de Operare privind escortarea și transportarea persoanei private de libertate, conform anexei nr. 2;
3. Se aprobă Procedura Standard de Operare privind plasarea persoanei reținute în Izolatorul de detenție preventivă, conform anexei nr. 3;
4. Se abrogă Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 193 din 30 martie 2018 „Cu privire la aprobarea procedurii standard de operare privind plasarea persoanei reținute în Izolatorul de detenție preventivă”;

5. Se abrogă Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 194 din 30 martie 2018 „Cu privire la aprobarea procedurii standard de operare privind escortarea și transportarea persoanei private de libertate”;
6. Se abrogă Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 195 din 30 martie 2018 „Cu privire la aprobarea procedurii standard de operare pentru reținere”;
7. Se atribuie conducătorilor subdiviziunilor subordonate ale Inspectoratului General al Poliției sarcina de a asigura studierea și respectarea Procedurilor Standard de Operare aprobate prin prezentul ordin de către efectivul din subordine;
8. Se atribuie Direcției managementul documentelor sarcina expedierii prezentului ordin subdiviziunilor interesate ale Poliției, conform tabelului de repartizare;
9. Controlul executării prevederilor prezentului ordin se atribuie fiecărui conducător în subordinea căruia activează salariați ai Poliției abilitați cu competențe derivate din procedura aprobată.

Șef,
general-maior de justiție

Vadim COJOCARU

ANEXA nr. 1
la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției
nr. 129 din „27” aprilie 2020

Procedura standard de operare pentru reținere

I. Scop

Scopul procedurii constă în evidențierea cronologică a acțiunilor procesuale pe care le întreprind angajații Poliției din momentul în care opresc și rețin de facto o persoană, o conduc la sediul Poliției, o cercetează și, ulterior, în funcție de rezultatul investigațiilor o eliberează sau dispun reținerea acesteia de drept.

Prezenta procedură stabilește și activitățile desfășurate de către angajații Poliției în vederea asigurării drepturilor persoanelor cercetate sau reținute.

II. Domeniu

Procedura se aplică de către angajații subdiviziunilor Inspectoratului General al Poliției care, potrivit dispozițiilor legale, pot dispune reținerea de facto și/sau de drept. De asemenea, prezenta procedură poate fi aplicabilă și altor funcționari publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne abilitați cu competențe de privire a persoanei de libertate (reținere).

Cuvinte-cheie: reținere, reținut, Poliție, certificat, scrisoare de drepturi, persoana reținută, reținere ilegală, tratament inuman, drepturi, obligații, polițist, apărător, minor, avocat, fișă de cunoaștere.

III. Documente de referință

1. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Roma, 04.11.1950;
2. Directiva 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20.10.2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale;
3. Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22.05.2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale;
4. Directiva 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22.10.2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate;
5. Directiva 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 09.03.2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale

6. Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale;
7. Codul penal al Republicii Moldova;
8. Codul de procedura penală al Republicii Moldova;
9. Codul contravențional al Republicii Moldova;
10. Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului;
11. Legea nr. 218/2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc
12. Hotărârea Guvernului nr. 474/2014 privind aprobarea Nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora;
13. Ordinul interinstituțional nr. 77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant (M. O. nr. 147- 151, art.nr. 745);
14. Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 284 din 19.09.2016 privind desfășurarea unor activități în cadrul MAI și a instituțiilor subordonate, pentru îmbunătățirea respectării drepturilor și garanțiilor procesuale ale persoanelor reținute în custodia poliției;
15. Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 192 din 29.06.2016 privind desfășurarea unor activități în cadrul MAI pentru realizarea prevederilor Acordului de colaborare semnat între MAI, IGP și Fundația Soros-Moldova;
16. Raportul CPT aferent vizitei efectuate în instituțiile Republicii Moldova în perioada 14-25 septembrie 2015, întocmit în anul 2016;
17. Rapoartele Mecanismului Național de Prevenire a torturii efectuate în 2017 privind condițiile de detenție din Izolatoarele de Detenție Preventivă;
18. Procedura standard de operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie aprobată prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din 15.11.2019;
19. Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie aprobată prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 797 din 10.12.2019.

IV. Terminologie și abrevieri

Bănuială rezonabilă – suspiciune care rezultă din existența unor fapte și/sau informații care ar convinge un observator obiectiv că s-a comis ori se pregătește comiterea unei infracțiuni imputabile unei anumite ori anumitor persoane și că nu există alte fapte și/sau informații care înlătură caracterul penal al faptei ori dovedesc neimplicarea persoanei.

Delict flagrant – infracțiune descoperită în momentul săvârșirii ei sau înainte ca efectele ei să se fi consumat. Este, de asemenea, flagrantă și infracțiunea al cărei făptuitor, imediat după săvârșire, este urmărit de victimă, de martori oculari sau de alte persoane ori este surprins aproape de locul comiterii infracțiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte care ar da temei de a-l presupune participant la infracțiune.

În sensul art. 165 alin. (1) Cod de procedură penală, reținerea este definită drept privarea persoanei de libertate, pe o perioadă scurtă de timp, dar nu mai mult de 72 de ore.

Fișă de cunoaștere – este un instrument de lucru creat de polițiștii care au efectuat cercetările. Fișa va însoți persoana privată de libertate în toată perioada în care se află în custodia Poliției, are caracter confidențial și nu este adusă la cunoștință terților (modelul a se vedea în anexa prezentei proceduri).

CPP – Codul de procedură penală CC- Codul contravențional
CNAJGS – Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat
AJGS – Asistență juridică garantată de stat
IDP – Izolator de detenție provizorie

V. Descrierea procedurii

1. Noțiuni generale. Reținerea de fapt și de drept

Reținerea de facto – este o acțiune procesual penală întreprinsă de un angajat al Poliției, care constă în privarea fizică de libertate a persoanei bănuite sau învinuite de săvârșirea unei infracțiuni, până la întocmirea procesului-verbal de reținere, perioadă ce nu poate depăși 3 ore.

Persoanele în privința cărora a fost pronunțată o sentință definitivă de condamnare cu închisoare sau în privința cărora a fost emis mandat de arestare pot fi reținute de facto.

Reținerea de drept – este o acțiune procesual penală realizată de către organul de urmărire penală care se manifestă prin întocmirea procesului-verbal de reținere.

Polițistul, prin statutul și funcția deținută, poate dispune reținerea unei persoane din punct de vedere procesual penal sau contravențional.

Reținerea persoanei presupune aflarea persoanei în custodia Poliției și, implicit, restrângerea libertăților și a drepturilor acesteia în condițiile legii.

Persoanei reținute trebuie să i se respecte toate drepturile sale procesuale și să beneficieze de un tratament care nu poate aduce atingere respectului de sine și demnității sale.

Privarea unei persoane de libertate în alte cazuri sau condiții, decât cele prevăzute de lege, aduce atingere desfășurării normale a activității de îndeplinire a justiției, ceea ce face ca această faptă să prezinte, în mod vădit, pericol pentru societate.

2. Împuternicirile polițistului în procesul reținerii

Cerințele legale ale polițistului înaintate în procesul exercitării atribuțiilor de serviciu sunt obligatorii pentru executare de către toate persoanele fizice și juridice. Neîndeplinirea cerințelor legale ale polițistului, precum și alte acțiuni sau inacțiuni ce împiedică exercitarea atribuțiilor sale atrag după sine răspunderea stabilită de legislație. Cerințele

polițistului și acțiunile întreprinse de el în exercițiul funcțiunii se prezumă a fi legitime atât timp cât, în condițiile și ordinea prevăzute de lege, nu se stabilește contrariul.¹

3. Solicitarea polițistului de a fi urmat la sediu, adresată persoanei, imobilizarea, conducerea și introducerea persoanei în sediul unității de Poliție.

Reținerea de fapt presupune limitarea, prin dispoziția verbală a polițistului, a dreptului de circulație a unei persoane care se bănuiește în săvârșirea unei infracțiuni sau contravenții pentru care legea permite aplicarea reținerii sau în privința căreia urmează să fie executată o hotărâre (ordonanță) de reținere, un mandat de arest sau o sentință de condamnare definitivă cu închisoare.

În momentul în care polițistul oprește o persoană cu scopul de a o reține se legitimează. Polițistul va solicita unei persoane să îl urmeze la sediul Poliției doar după ce s-a prezentat, cu indicarea funcției, gradului special deținut și a numelui, legitimându-se în acest sens cu legitimația de serviciu².

Adresarea trebuie să fie clară, mesajul să-i fie înțeles în limba pe care o înțelege, atât de persoana căreia i se adresează cât și de persoanele ce se pot afla în apropiere.

Polițistul comunică persoanei reținute și persoanelor care o însoțesc date despre locul în care aceasta urmează să fie escortată.

Polițistul nu se adresează pe un ton ridicat, iritant și explică în termeni simpli că persoana trebuie să îl urmeze la sediul Poliției unde urmează să fie cercetată pentru aspecte ce nu pot fi elucidate în public.

Polițiștilor le este interzis să expună la vedere persoana reținută în scopul de a fi fotografiată sau filmată de către reprezentanții mass-media.

Este necesar de fi întreprinse toate măsurile posibile pentru a evita reținerea în prezența minorilor, mai ales când este aplicată forța fizică și mijloacele speciale.

Polițiștii sunt obligați să protejeze minorii reținuți de a nu fi fotografiați, filmați, intervievați fără acordul lor scris și cumulativ acordul scris al părintelui sau al reprezentantului legal. În plus, minorul cercetat poate fi prezentat într-un program audiovizual doar în prezența apărătorului.

Persoanele majore reținute pot fi fotografiate, filmate și interviuate după ce își exprimă acordul în scris și după ce se obține aprobarea organului de urmărire penală.

Înregistrările audio video ale reținerii pot fi date publicității fără acordul reținutului doar în cazul în care prelucrarea acestor date este necesară din motive de interes public major, cu condiția respectării prezumției de nevinovăție și luării măsurilor pentru a nu permite identificarea persoanei fizice (estomparea imaginii și modificarea tembrului vocii).

¹ Art.25 alin-le (1)-(4) din Legea cu privire la Poliție și statutul polițistului nr.320/2012

² Art.26 alin.(1) lit.I) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr.320/2012

Polițistul poate și trebuie să utilizeze forța fizică și mijloacele speciale doar în situațiile și modalitățile prevăzute de lege³.

Forța fizică și mijloacele speciale sunt folosite gradual și proporțional cu reacția persoanei împotriva căreia sunt îndreptate iar degradarea bunurilor se admite numai în cazuri de extremă necesitate. Din momentul în care persoana nu mai este violentă, măsurile de constrângere sunt înlăturate imediat.

În cadrul descinderilor în vederea reținerii *de facto*, trebuie de anunțat cât mai curând posibil de la începerea operațiunii că intervine în forță Poliția.

Chiar dacă sunt implicați în rețineri angajați din detașamente cu destinație specială, aceștia trebuie să aibă echipament cu semne distinctive ale Poliției.

Polițiștii care au aplicat/utilizat forța fizică sau mijloacele speciale întocmesc obligatoriu un raport pe care îl pun la dispoziția procurorului în decurs de 24 de ore⁴.

Persoana împotriva căreia a fost folosită forța este prezentată lucrătorului medical din cadrul IDP. Dacă persoana acuză dureri și afirmă că starea de sănătate s-a înrăutățit este apelat Serviciul medical de urgență. Conform dispozițiilor lucrătorului medical, persoana este prezentată la o unitate spitalicească sau este așteptată intervenția ambulanței.

Lucrătorii medicali la nivelul asistenței medicale de urgență prespitalicească, asistenței medicale primare, asistenței medicale specializate de ambulatoriu și asistenței medicale spitalicești sunt obligați să asigure transmiterea către procuror a plângerilor, declarațiilor sau a altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant admis de polițiști în procesul reținerii, imediat, dar nu mai târziu de 24 ore, procurorului, indiferent de faptul dacă au anunțat sau nu șeful instituției de detenție.

Polițistul care conduce persoana la sediul Poliției consemnează în Registrul de evidență al vizitorilor datele de identificare ale acesteia, motivul conducerii la sediu, data și ora la care a oprit persoana, data/ora intrării în sediu, precum și gradul și numele polițiștilor care l-au ajutat să conducă persoana.

4. Prezentarea persoanei la sediul Poliției

Prezența persoanei la punctul de acces în unitatea de poliție este consemnată de personalul de serviciu, în Registrul de evidență al vizitorilor. Se menționează datele de identificare ale persoanei, motivul invocat în invitație/citație, gradul și numele polițistului care a emis invitația/citația, data și ora prezentării.

Persoana semnează în Registrul și este condusă la biroul la care a fost invitată.

3 Legea nr.218/2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc și Hotărârea Guvernului nr.474/2014 privind aprobarea Nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora.

4 Pct. 8 și 9 din Ordinul interinstituțional nr.77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant (M.O. nr.147-151, art.nr. 745).

5. Informarea inițială a persoanei

Informarea persoanei cu privire la drepturile sale precum și motivele reținerii este o obligație a polițistului care reține de fapt persoana. Obligația constă în informarea imediată în mod sumar a persoanei, nemijlocit la locul reținerii de facto, în termeni simpli și ușor de înțeles, despre esența bănuielii, încadrarea juridică a faptei, temeiurile și motivele reținerii, ora reținerii. Subsidiar, polițistul obligatoriu va informa persoana referitor la drepturile sale de a primi asistență juridică, de a păstra tăcerea și de a nu se auto-incrimina, de a înștiința rudele sau terți despre situația sa juridică, de a primi asistență medicală, de a beneficia de serviciul de traducere/interpretare, de a reclama, de a fi informat cu privire la durata privării de libertate și de a contesta reținerea.

În funcție de circumstanțele cauzei informațiile respective se vor oferi îndată cum apare această posibilitate.

Ulterior, polițistul pune la dispoziția persoanei Scrisoarea de drepturi, în limba în care persoana reținută o înțelege, introdusă în activitatea polițienească prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 284 din 19.09.2016.

Punerea la dispoziție a Scrisorii de drepturi nu substituie obligația polițistului de a informa persoana referitor la drepturile sale procesuale.

6. Informarea persoanelor și instituțiilor participante la înfăptuirea actului de justiție cu privire la reținerea persoanei

Cu privire la reținere, sunt anunțați avocatul ales, Oficiul Teritorial al CNAJGS, traducătorul/interpretul, părinții, rudele apropiate, în lipsa părinților sau tutorelui minorului reținut, după caz, serviciile de asistență socială, reprezentantul legal.

Ofițerul de urmărire penală informează Oficiul diplomatic (Ambasadă sau Consulat) cu privire la reținerea persoanei cetățean străin, dacă aceasta solicită să se facă informarea.

Polițistul informează prin următoarele mijloace de comunicare ale unității de poliție: telefon, fax, poșta electronică e-mail. În cazuri excepționale, când Inspectoratul de poliție nu are posibilitatea tehnică, informarea poate fi făcută prin intermediul altor mijloace de comunicare care ulterior vor fi confirmate/documentate. Persoana reținută comunică datele de contact ale persoanei pe care dorește să o informeze polițistul cu privire la reținerea sa. Dovada informării o poate constitui procesul-verbal întocmit sau confirmarea de primire a mesajelor din partea destinatarului.

Dacă destinatarul nu poate fi contactat prin mijloacele de comunicare, polițistul solicită subdiviziunii de Poliție, în raza căreia domiciliază persoana ce trebuie informată, să îi transmită această informare imediat. Polițiștii din cadrul acestei subdiviziuni de Poliție se deplasează la adresa la care locuiește persoana și îi transmit informarea, în cel mai scurt timp. Aceștia vor întocmi un proces-verbal care atestă transmiterea informării cu privire la reținere, identitatea persoanei, fapta de care este bănuită, adresa subdiviziunii polițienești unde au loc cercetările, gradul și numele ofițerului de urmărire penală care desfășoară urmărirea penală pe caz. Procesul-verbal este semnat de persoana care primește informarea.

Procesul-verbal este transmis, în aceeași zi, ofițerului de urmărire penală care a solicitat întreprinderea acestei acțiuni.

7. Întocmirea procesului-verbal al reținerii de fapt

Orice acțiune a polițistului prin care o persoană bănuită sau învinuită de săvârșirea unei fapte ilegale este împiedicată să plece oricând dorește, ori este lipsită forțat de libertate, trebuie să fie documentată procesual.

În cel mult trei ore de la momentul oricărui caz de reținere sau privare de libertate a unei persoane bănuite de săvârșirea unei infracțiuni, organul de urmărire penală întocmește un proces-verbal de reținere a acesteia, în care se indică temeiurile, motivele, locul, anul, luna, ziua și ora reținerii, starea fizică a persoanei reținute, plângerile referitoare la starea sănătății sale, descrierea ținutei vestimentare, explicații, obiecții, cereri ale persoanei reținute, cererea de a avea acces la un examen medical, inclusiv pe cont propriu, fapta săvârșită de persoana respectivă, rezultatele percheziției corporale a persoanei reținute, precum și data și ora întocmirii procesului-verbal.

Procesul-verbal se aduce la cunoștință persoanei reținute, în același timp înmânându-i-se în scris informația despre drepturile prevăzute la art. 64 Cod de procedură penală, inclusiv Scrisoarea de drepturi, după caz, inclusiv dreptul de a tăcea, de a nu mărturisi împotriva sa, de a da explicații care se includ în procesul-verbal, de a beneficia de asistența unui apărător și de a face declarații în prezența acestuia, fapt care se menționează în procesul-verbal. Procesul-verbal de reținere se semnează de persoana care l-a întocmit și de persoana reținută, căreia i se înmânează imediat o copie de pe acesta. În cel mult 3 ore de la reținere, persoana care a întocmit procesul-verbal prezintă procurorului o comunicare în scris referitoare la reținere.

Organul de urmărire penală, în timp de o oră după reținerea persoanei, solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat sau unor alte persoane împuternicite de acesta desemnarea unui avocat de serviciu pentru acordarea asistenței juridice de urgență. Solicitarea de a desemna un avocat de serviciu este prezentată în scris, inclusiv prin fax/e-mail sau orice altă metodă tehnică disponibilă/identificabilă.

Motivele reținerii imediat se aduc la cunoștință persoanei reținute numai în prezența unui apărător ales sau a unui avocat de serviciu care acordă asistență juridică de urgență.

Persoana care efectuează reținerea este în drept să recurgă la percheziția corporală a persoanei reținute⁵.

În legătură cu reținerea persoanei, polițistul trebuie să întocmească un proces-verbal al reținerii *de facto*, în conformitate cu prevederile Ordinului ministrului afacerilor interne nr. 284 din 19.09.2016, în afară de cazul când acest lucru nu este posibil.

Raportul de activitate sau orice alt înscris nu suplinește procesul verbal.

Dacă reținerea *de facto* s-a efectuat nemijlocit de către ofițerul de urmărire penală împuternicit să examineze cazul sau sub conducerea acestuia, întocmirea procesului-verbal al reținerii *de facto* nu este necesară. În acest caz se va întocmi, după caz, un

5 Art.130 Cod de procedură penală

singur procesul-verbal al reținerii *de drept* în ordinea stabilită de actele normative în domeniu, inclusiv prezenta procedură.

8. Participarea la activități de cercetare

Persoana reținută este supravegheată permanent de polițiștii care o au în custodie, imobilizată sau nu, în funcție de comportamentul manifestat.

Persoana reținută poate fi introdusă în spații special destinate de așteptare, însă este supravegheată în mod continuu.

Înainte de a începe cercetările și audierile, persoana reținută este întrebată dacă urmează tratament medical care necesită asistență de specialitate, astfel încât viața și sănătatea să nu îi fie puse în pericol. În mod obligatoriu, persoanele aflate sub influența băuturilor alcoolice sau a stupefiantelor vor fi evaluate de lucrătorul medical din cadrul IDP.

În cazul în care persoana reținută comunică că suferă de anumite boli infecto-contagioase, polițistul imediat va asigura consultarea acesteia de către un medic cu consemnarea acestui fapt în procesul-verbal de reținere.

Din momentul intrării în sediu, persoanei reținute i se permite accesul la toaletă, să se hrănească, să bea apă, să urmeze tratamentul medicamentos pentru care are rețetă eliberată de medic (a se consulta Procedura standard de operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie aprobată prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din 15.11.2019).

Persoana reținută poate primi de la familie sau avocat hrană rece, apă potabilă, medicamente, actul de identitate, îmbrăcăminte, cu acceptul organului de urmărire penală care desfășoară urmărirea penală la caz.

Persoanei reținute nu i se permite să facă uz de drepturile enumerate în scopul de a tergiversa timpul necesar desfășurării activităților de cercetare și investigațiilor care îi solicită prezența.

Activitățile polițienești trebuie să se desfășoare într-un cadru de normalitate. Camera de anchetă este luminată corespunzător, lumina nu trebuie să fie de intensitate mare astfel încât să creeze disconfort sau violență fizică, dar nici insuficientă încât atmosfera să fie semiobscură și să inducă o stare de neliniște și anxietate.

Persoanei i se oferă scaun pentru a se așeza. În cameră nu sunt prezente obiecte contondente, tăioase, ascuțite ce pot constitui arme sau mijloace de tortură.

Audierea persoanei cu privire la circumstanțele comiterii faptei ilegale de care este bănuită sau învinuită se efectuează doar de către persoanele împuternicite, cu întocmirea obligatorie a unui proces-verbal, în ordinea prevăzută de legislația procesual penală sau contravențională.

Identitatea persoanelor invitate să asiste sau să participe la audierea persoanei reținute sau la alte activități procesuale sunt menționate obligatoriu în procesul-verbal. Toate persoanele aflate la sediul Poliției participante sau nu la actul de reținere, sunt menționate obligatoriu în Registrul de evidență a vizitatorilor.

În condițiile în care acțiunile de urmărire penală depășesc 8 ore în cazul persoanei reținute major sau pe un interval mai mare de 4 ore persoanei reținute minor, iar angajații Poliției dispun reținerea de drept, aceștia anunță IDP în care urmează a fi plasată persoana, să aloce hrană pentru ziua în curs persoanei reținute, căreia trebuie să-i asigure pat și lenjerie.

Persoana în privința căreia a fost dispusă reținerea de drept este escortată în IDP, după caz, la procuror sau instanța de judecată pentru a dispune în privința acesteia măsurile prevăzute de legislație. Nu este obligatorie plasarea persoanei în IDP pentru a parcurge acest algoritm, persoana reținută poate fi condusă direct la procuror, dacă situația operativă permite.

Persoana reținută de fapt împotriva căreia a fost emisă o sentință definitivă de condamnare cu închisoare trebuie să fie escortată, cât mai urgent posibil, în penitenciarul în care va executa pedeapsa.

Angajatul Poliției care dispune reținerea de drept, este obligat să se informeze dacă IDP are disponibil numărul de paturi necesar persoanelor ce urmează a fi încarcerate. Astfel, IDP este informat cu privire la numărul de persoane care vor fi încarcerate, sexul și vârsta lor.

Dacă IDP nu are paturi disponibile, persoana reținută va fi încarcerată într-un alt IDP apropiat subdiviziunii polițienești care efectuează cercetările.

Polițistul care a dispus reținerea persoanei informează persoana desemnată despre luarea măsurii folosind aceleași mijloace de comunicare și aceleași metode precum cele descrise anterior.

Acordarea dreptului la apărare

În tot cursul procesului penal, bănuitul are dreptul să fie asistat sau, după caz, reprezentat de un apărător ales sau de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

Organul de urmărire penală și instanța sunt obligate să asigure bănuitolui dreptul la asistență juridică calificată din partea unui apărător ales de el sau a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, independent de aceste organe.

La audierea altor participanți incidenți procesului de reținere, organul de urmărire penală nu este în drept să interzică prezența avocatului invitat de persoana audiată în calitate de reprezentant.

În cazul în care bănuitul nu are mijloace de a plăti apărătorul, el este asistat gratuit de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

Organul de urmărire penală îi asigură bănuitolui posibilitatea să-și exercite dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele care nu sunt interzise de lege.

Polițistul explică persoanei dreptul de a beneficia de asistență juridică. El nu poate impune și nu are dreptul să prezintă persoanei reținute un anumit avocat sau să solicite asistența unui avocat, în detrimentul avocatului ales al clientului. Aceste acțiuni reprezintă imixtiune în dreptul persoanei la apărare.

În situația în care persoana afirmă că este în imposibilitate de a angaja un avocat ales, în cel mult o oră de la reținere, polițistul trebuie să solicite asistență juridică de urgență din partea unui avocat de serviciu din cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat.

Persoanei reținute în flagrant delict i se permite, dacă solicită, să-și contacteze avocatul în cazul în care cu participarea lui urmează să fie efectuată percheziția corporală sau percheziția mijlocului de transport. Este obligația pozitivă a poliției de a contacta avocatul respectiv.

La solicitarea persoanei reținute, percheziția corporală sau a mijlocului de transport se întrerupe până la sosirea apărătorului, dar nu mai mult decât pentru 2 ore.

Când există o urgență determinată de riscul de pierdere, alterare sau distrugere a probelor ori de pericolul pentru siguranța persoanei la care se face percheziția sau a altor persoane percheziția poate continua, dar în acest caz organul de urmărire penală va trebui să indice în procesul-verbal motivele reale și întemeiate ale continuării percheziției.

Persoana reținută nu poate fi privată de dreptul de a participa la acțiunile de urmărire penală care sunt efectuate în prezența sa (cercetarea la fața locului, percheziția mijlocului de transport sau a domiciliului).

În caz de reținere, persoana are dreptul să primească consultație juridică, în condiții confidențiale, din partea apărătorului până la începutul primei audieri în calitate de bănuit. Numărul și durata vizitelor apărătorului sunt nelimitate.

Dreptul la discuții confidențiale este parte componentă a dreptului la apărare. Conversațiile trebuie să aibă loc în absența terților, în condiții decente și absolut confidențiale. Polițiștii nu participă și nu asistă la aceste conversații, dar se află în imediata apropiere a încăperii unde se află persoana și apărătorul pentru a interveni dacă vreuna dintre părți solicită. Polițistul poate păstra contactul vizual cu persoana reținută și avocatul său.

În mod evident, la discuțiile confidențiale pot participa și alte persoane, în funcție de calitatea persoanei reținute (străin – traducător, persoană cu dizabilități de vorbire – interpret, minor-părinte/tutore, persoană cu probleme de sănătate mintală/persoană cu dizabilități psiho-sociale – reprezentant legal).

Dreptul la apărare se exprimă și prin înaintarea obiecțiilor sau cererilor către organele de urmărire penală sau instanțele judecătorești.

Acordarea dreptului la traducător/interpret

Se va consulta Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie aprobată prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 797 din 10.12.2019.

Acordarea dreptului la tăcere și de a nu se auto-incrimina

Polițistul explică persoanei reținute că are dreptul de a nu mărturisii împotriva sa, iar unul din drepturile procedurale exprese de care dispune bănuitul/persoana reținută este dreptul de a nu da declarații. Refuzul său de a declara nu poate fi interpretat ca o lipsă de cooperare cu organele de urmărire penală. Polițistul informează că, dacă refuză să dea declarații, persoana reținută nu va suferi nici o consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații acestea, vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa.

Acordarea dreptului la asistență medicală

Se va consulta Procedura standard de operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie aprobată prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din 15.11.2019.

Acordarea dreptului de a fi informat despre temeiurile și motivele reținerii

Polițistul comunică persoanei reținute de drept motivele reținerii în prezența unui avocat ales sau din oficiu. Informarea trebuie să fie făcută în termeni uzuali, ușor de înțeles și într-un limbaj accesibil pentru persoana reținută.

Acordarea dreptului de a depune plângere

După terminarea cercetărilor, persoana poate formula plângere, reclamații, sesizări. Subdiviziunea polițienească înregistrează plângerea în momentul în care este sesizată și o transmite în termenele legale instituțiilor cărora li se adresează. Numărul de înregistrare atribuit plângerii de către subdiviziunea polițienească se comunică reclamantului, imediat.

9. Eliberarea persoanei reținute

Persoana reținută urmează să fie eliberată în cazurile în care: nu s-au confirmat motivele verosimile de a bănuși că persoana reținută a săvârșit infracțiunea; lipsesc temeiuri de a priva în continuare persoana de libertate; organul de urmărire penală a constatat la reținerea persoanei o încălcare esențială a legii; a expirat termenul reținerii; instanța nu a autorizat arestarea preventivă a persoanei.

Persoana eliberată după reținere nu poate fi reținută din nou pentru aceleași temeiuri.

La eliberare, persoanei reținute i se înmânează certificat în care se menționează de către cine a fost reținută, temeiul, locul și timpul reținerii, temeiul și timpul eliberării. Persoana reținută *de facto* este eliberată imediat în cazul în care înregistrarea infracțiunii s-a efectuat mai târziu de 3 ore de la momentul aducerii persoanei la sediul organului de urmărire penală.

Există temei legal de eliberare a persoanei reținute de facto când organul de urmărire penală nu întocmește procesul-verbal al reținerii de drept în termen de 3 ore de la momentul privării persoanei de libertate.

Persoana reținută contravențional este eliberată în cazul în care: nu s-au confirmat motivele verosimile de a bănuși că a săvârșit contravenția; a expirat termenul reținerii; lipsesc temeiurile de a fi privată în continuare de libertate. Persoana eliberată nu poate fi reținută din nou pe aceleași temeiuri, iar la eliberare i se înmânează copia de pe procesul-verbal în care se menționează cine și în ce temei a dispus reținerea, locul și ora reținerii, temeiul și ora eliberării.

La momentul eliberării, persoanei reținute i se vor restitui toate bunurile care i-au fost ridicate, cu excepția celor care, conform legii, sunt anexate la materialele cauzei. Polițistul întocmește un proces-verbal în care menționează predarea și primirea bunurilor și eventualele obiecții ale persoanei puse în libertate.

VI. Responsabilități

Polițiștii care utilizează această procedură sunt obligați să o studieze și să o aplice corect în activitatea de serviciu. În cazul în care constată necesitatea modificării sau

elaborării unei noi proceduri, polițiștii sunt obligați să înainteze propuneri șefilor nemijlociți în acest sens.

Cunoașterea, aplicarea și respectarea procedurii de lucru va fi verificată, de către persoanele/subdiviziunile cu competență în domeniu, în cadrul proceselor de evaluare și monitorizare. Polițiștii vor răspunde pentru îndeplinirea activităților în funcție de atribuțiile ce le-au fost conferite prin această procedură. Nerespectarea prevederilor acestei proceduri atrage după sine răspunderea disciplinară a polițistului, pentru nerespectarea legislației în vigoare.

VII. Dispoziții finale

Procedura se aplică începând cu data intrării în vigoare a actului administrativ prin care a fost aprobată.

Anexe

1. Scrisoarea de drepturi;
2. Procesul-verbal al reținerii de facto;
3. Procesul-verbal al reținerii de drept.

ANEXA nr. 1

Scrisoare de drepturi⁶

Dacă sunteți reținut, aveți următoarele drepturi:

1. Asistență din partea unui avocat

- Aveți dreptul la un avocat. Dacă nu aveți suficienți bani pentru a achita serviciile unui avocat, aveți dreptul la un avocat plătit de către stat. Cereți ajutorul poliției pentru a lua legătura cu avocatul.
- Aveți dreptul la întâlniri confidențiale cu avocatul, nelimitate ca număr și ca durată.

2. Informații privind motivele reținerii și drepturile Dumneavoastră

- Aveți dreptul să știți de ce ați fost reținut și de comiterea cărei fapte sunteți suspectat.
- Aveți dreptul să cereți poliției informații și explicații cu privire la drepturile Dumneavoastră.

3. Dreptul de a păstra tăcerea

- Aveți dreptul să faceți declarații sau să refuzați să faceți declarații care țin de presupusa infracțiune. Consultați avocatul înainte de a lua decizia.

4. Accesul la documente

- Aveți dreptul să faceți cunoștință cu copia de pe procesul-verbal cu privire la reținere și cu copii ale tuturor hotărârilor care se referă la drepturile și interesele Dumneavoastră. Cereți poliției acces la aceste documente.

5. Înștiințarea rudelor sau a altor persoane

- Aveți dreptul să informați rudele sau o altă persoană la alegerea Dumneavoastră despre faptul că ați fost reținut și despre locul unde vă aflați în maxim 6 ore de la momentul când ați fost adus la poliție. Cereți poliției să vă ajute să informați persoana aleasă.
- În cazuri excepționale, poliția poate amâna înștiințarea rudelor sau a altor persoane cu până la 12 de ore de la reținere. Poliția este obligată să vă informeze cu privire la această decizie.
- Dacă sunteți cetățean străin, aveți dreptul să informați ambasada sau consulatul țării Dumneavoastră, iar dacă sunteți militar, aveți dreptul să informați unitatea militară în care vă faceți serviciul militar.
- Dacă nu ați împlinit 18 ani, poliția este obligată să informeze părinții sau reprezentatul legal despre reținerea și locul aflării Dumneavoastră.

6. Asistență medicală

- Aveți dreptul la asistență medicală independentă, inclusiv pe cont propriu. Informați poliția dacă aveți nevoie de a consulta de urgență un medic.

7. Interpretare și traducere

- Dacă nu cunoașteți limba română, aveți dreptul la traducător în mod gratuit.
- Traducătorul vă poate ajuta să comunicați cu poliția și cu avocatul Dumneavoastră, vă poate traduce anumite părți din documentele de care luați cunoștință.

8. Durata privării de libertate

- Puteți fi reținut de poliție pentru maximum 72 de ore. La sfârșitul acestei perioade, trebuie să fiți eliberat sau să fiți audiat de către un judecător, care va decide cu privire la continuarea privării de libertate.

ANEXA nr. 2

Proces-verbal al reținerii de facto

locul reținerii de facto

“ ” 20

Organul de constatare, reprezentat de ofițerul de investigații/inspectorul de sector
pe adresa: _____,

acționând în conformitate cu prevederile alin. (2), (3) și (4) art. 273, art. 260 și 261,
din Codul de procedură penală, a întocmit prezentul proces-verbal despre reținerea de
facto, astăzi la ora _____ și _____ min., a numitului:

Numele, prenumele _____

Data, luna, anul nașterii _____

Locul nașterii _____

Cetățenia _____

Studiile _____

Situația militară _____

Starea civilă și persoanele întreținute _____

Ocupația _____ tel.: _____

Domiciliul _____ tel.: _____

Actul de identitate _____ eliberat _____

Antecedente penale _____

Întocmirea procesului verbal a început la ora _____ și min _____ și s-a înche-
iat la ora _____ și min _____

Temeiurile reținerii de facto sunt: _____

Persoana a fost informată că este reținută de facto în legătură cu punerea în executare
a mandatului de arest/sentinței/ordonanței de reținere _____

în legătură cu existența bănuielii rezonabile că a săvârșit fapta de _____

adică infracțiunea prevăzută de _____ Cod penal.

Reținutului de facto, din primele momente ale reținerii fizice, i s-au adus la cunoștință
drepturile sale minime (Miranda). În același timp, i s-a înmănat scrisoarea de drepturi în
limba _____, a cărei copie se anexează la prezentul proces verbal.

Totodată, persoanei reținute de facto i s-a explicat dreptul de a face obiecții, care ur-
mează a fi consemnate obligatoriu în procesul-verbal.

La reținerea de facto a persoanei s-a aplicat/folosit _____
(forța fizică, mijloacele speciale și arma de foc)

Motivele aplicării/folosirii forței fizice, mijloacelor speciale sau armei de foc sunt:

Persoana reținută urmează să fie escortată/prezentată la _____

pentru a se decide reținerea de drept a acestuia. În procesul reținerii de fapt, au fost
utilizate mijloace tehnico-speciale _____

Persoana reținută de fapt a înaintat următoarele obiecții: _____

Procesul verbal a fost dat citirii de către ofițerul de investigații/inspectorul de sector.

Persoana reținută de fapt _____
semnătura

Ofițer de investigații/inspector de sector _____
semnătura

Notă: copia prezentului proces verbal și scrisoarea de drepturi am primit-o la

_____ 20

semnătura

ANEXA nr. 3

Fișa de cunoaștere a persoanei

1. Nume _____, Prenume _____, data nașterii _____
2. Grupa de sânge și RH, dacă sunt cunoscute: _____ / _____
3. Antecedente penale: DA/NU
4. Infracțiunea a fost săvârșită prin acte de violență: DA/NU
5. Persoana nu trebuie să fie escortată sau încarcerată împreună cu:

6. Aparține unui grup infracțional organizat, unei familii violente: DA/NU
7. Cunoscut ca deținător de arme albe sau de foc: DA/NU
8. Relații de dușmănie cu persoane sau grupuri de persoane: DA/NU
DA: _____
9. Persoana poate deveni victimă în sistemul de detenție:
Sistemul de ordine publică / Magistrat/ Infracțiuni privind viața sexuală
10. Consumator de substanțe halucinogene sau alcool: DA/NU
11. Bolnav de boli contagioase ușor transmisibile: DA/NU
12. Regim alimentar prescris: DA/NU (se atașează prescripția medicală)
13. Tendințe de suicid declarate sau presupuse: DA/NU
14. Intenții de evadare declarate sau presupuse: DA/NU
15. Tulburări de comportament: DA/NU
16. Tratament psihiatric: DA/NU
17. Cunoscută cu fobii: DA/NU. DA _____
18. Datele de contact ale părintelui, dacă este minor:
Nume _____, Prenume _____, date de contact _____
19. Datele de contact ale persoanei pe care dorește să o contacteze:
Nume _____, Prenume _____, date de contact _____
20. Datele de contact ale apărătorului:
Nume _____, Prenume _____, date de contact _____

21. Datele de contact ale traducătorului:
Nume _____, Prenume _____, date de contact _____
22. Polițistul și/sau procurorul care a dispus măsura preventivă
Grad _____, Nume _____, Prenume _____,
date de contact _____

MENȚIUNI:

Acest document conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul sistemului de evidență nr. xxx, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datepersonale.md. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea privind protecția datelor cu caracter personal.

ANEXA nr. 2
la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 129
din „27” aprilie 2020

Procedura standard de operare privind escortarea și transportarea persoanei private de libertate

I. Scop

Scopul acestei proceduri constă în descrierea activităților pe care trebuie să le desfășoare Poliția în scopul asigurării drepturilor persoanelor private de libertate în timpul escortării.

Documentul are scopul de a organiza și responsabiliza persoanele implicate în activitatea de escortare, fără a limita posibilitatea polițiștilor de a dispune și alte activități potrivit legii.

În eventualitatea în care anumite prevederi din prezenta procedură contravin normelor de drept, polițiștii se vor conduce de legislația în vigoare.

II. Domeniu

Procedura este aplicabilă polițiștilor și subdiviziunilor polițienestii în care activează Izolatoare de detenție provizorie, precum și altor participanți la activitatea de escortare a persoanelor private de libertate.

Condiție preexistentă: Acord de colaborare între Inspectoratul General al Poliției și ministerul de resort în subordinea căruia activează serviciile medicale prin care să fie reglementată acordarea asistenței medicale persoanelor private de libertate ce urmează a fi plasate în Izoloarele de detenție preventivă.

Cuvinte-cheie: escortă, reținut, Poliție, escortare, persoana reținută, privată, etapă, reținere ilegală, tratament inuman, drepturi, obligații, polițist, apărător, minor, avocat, izolator, IDP, fișa de cunoaștere.

III. Documente de referință

1. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Roma, 04.11.1950;
2. Directiva 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20.10.2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale;
3. Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22.05.2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale;
4. Directiva 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22.10.2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană

5. Directiva 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 09.03.2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale;
6. Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale;
7. Codul penal al Republicii Moldova;
8. Codul de procedura penală al Republicii Moldova;
9. Codul contravențional al Republicii Moldova;
10. Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului;
11. Legea nr. 218/2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc
12. Hotărârea Guvernului nr. 474/2014 privind aprobarea Nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora;
13. Ordinul interinstitucional nr. 77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant (M. O.nr. 147- 151, art.nr. 745);
14. Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 284 din 19.09.2016 privind desfășurarea unor activități în cadrul MAI și a instituțiilor subordonate, pentru îmbunătățirea respectării drepturilor și garanțiilor procesuale ale persoanelor reținute în custodia poliției;
15. Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 192 din 29.06.2016 privind desfășurarea unor activități în cadrul MAI pentru realizarea prevederilor Acordului de colaborare semnat între MAI, IGP și Fundația Soros-Moldova;
16. Raportul CPT aferent vizitei efectuate în instituțiile Republicii Moldova în perioada 14–25 septembrie 2015, întocmit în anul 2016;
17. Rapoartele Mecanismului Național de Prevenire a torturii efectuate în 2017 privind condițiile de detenție din Izoloarele de Detenție Preventivă;
18. Procedura standard de operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie aprobată prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din 15.11.2019;
19. Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, escortate și deținute în izoloarele de detenție provizorie aprobată prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 797 din 10.12.2019.

IV. Terminologie și abrevieri

IDP – Izolator de detenție provizorie
IGP – Inspectoratul General al Poliției
MAI – Ministerul Afacerilor Interne

V. Descrierea procedurii

1. Noțiuni generale.

Escortarea persoanelor reprezintă ansamblul de activități desfășurate în vederea transportării în condiții de siguranță, a persoanelor private de libertate la adrese la care este necesară prezența acestora.

Transportarea persoanelor reprezintă deplasarea persoanelor private de libertate pentru realizarea activităților procesuale sau pentru asigurarea îndeplinirii unor drepturi.

Persoanele private de libertate aflate sub escortă sunt tratate cu respect, în conformitate cu principiul demnității umane⁷.

Imobilizarea persoanei este o măsură cu caracter de constrângere, întreprinsă în scopul de a pune o persoană în imposibilitatea de a fugi sau de a se manifesta agresiv față de polițist sau față de alte persoane, de a începe sau de a continua o acțiune violentă, inclusiv asupra unor bunuri.

În procesul escortării, polițistul este în drept să aplice forța fizică în conformitate cu limitele legislației în vigoare⁸.

Prin forță fizică se înțelege un set de măsuri de constrângere realizate exclusiv prin încordarea mușchilor, a puterii fizice a persoanei, inclusiv prin aplicarea procedurilor speciale de luptă.

Forța fizică în procesul reținerii și escortării se va utiliza în strictă conformitate cu principiul proporționalității care constă în utilizarea de către subiecții legii a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc în așa mod încât această utilizare să fie adecvată, necesară și corespunzătoare scopului urmărit.

2. Identificarea IDP în care urmează să fie plasată persoana reținută

Polițistul care dispune sau coordonează reținerea sub autoritatea procurorului verifică posibilitatea de a plasa persoana reținută de fapt sau de drept în cel mai apropiat IDP de locul în care au fost efectuate cercetările.

Personalul de serviciu al IDP, desemnat de șeful IDP, transmite numărul de paturi disponibile, astfel încât numărul de persoane private de libertate să nu depășească, în limita posibilităților, capacitatea de detenție a IDP.

Indisponibilitatea IDP de detenție obligă polițistul să solicite aceleași informații unui alt IDP din imediata apropiere.

În cazul existenței pericolului de a împiedica buna-desfășurare a urmăririi penale, persoanele reținute pot fi plasate în alte IDP, chiar dacă cel mai apropiat IDP are locuri disponibile.

⁷ Art.10 Cod de procedură penală

⁸ Legea privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc, nr.218/2012

Din dispoziția șefului IDP, persoana privată de libertate este plasată în alt IDP atunci când viața sau sănătatea acesteia este supusă unui pericol real din partea altor persoane private de libertate.

Anterior transferului persoanei, polițistul care a dispus reținerea și procurorul de caz vor fi înștiințați de necesitatea mutării în alt IDP a persoanei private de libertate. Persoanele menționate pot interzice mutarea/transferul acesteia în anumite spații de detenție.

3. Constituirea și instruirea escortei

Constituirea escortei persoanei împotriva căreia au fost dispuse măsuri privative de libertate se face de către conducătorul subdiviziunii de Poliție din care face parte polițistul care a întocmit procesul-verbal de reținere, conducătorul subdiviziunii de poliție din care face parte polițistul ce coordonează reținerea dispusă de procuror sau de către conducătorul subdiviziunii de Poliție care organizează și asigură escorta.

Conducătorul subdiviziunii de poliție poate delega competența de a constitui și de a instrui escorta.

Polițistul care constituie escorta are obligația de a verifica dacă polițiștii din escortă sunt apti să îndeplinească misiunea, dacă persoana privată de libertate poate fi transportată cu autoturismul din dotare și nu necesită asistență medicală în timpul transportării, dacă polițiștii sunt dotați corespunzător și dacă cunosc traseul ce urmează să fie parcurs.

În cazul reținerii de facto, escortarea persoanei la sediul Poliției este efectuată de către polițistul care a realizat reținerea sau de către polițiștii desemnați în acest sens la indicația conducătorului subdiviziunii de poliție.

Escortarea persoanei în privința căreia încă nu a fost dispusă măsura privativă de libertate se realizează conform aceluiași reguli de escortare a persoanelor reținute de drept, arestate preventiv sau condamnate, aflate în custodia Poliției.

4. Escortarea

Polițiștii împuterniciți să constituie escorta și să îndeplinească misiunea fac parte din aceeași subdiviziune a Poliției cu polițistul care a întocmit procesul-verbal de reținere sau care coordonează procesul reținerii, dispusă de procuror.

În funcție de numărul persoanelor private de libertate, de modul de operare, de complexitatea circumstanțelor, de apartenența la grup infracțional organizat, cu scopul de a proteja societatea civilă de persoana escortată, dar și viața și sănătatea persoanei escortate față de acțiunile altor persoane, precum și din alte considerente apreciate de organele judiciare, escorta poate fi constituită și din polițiști din structuri de intervenție rapidă sau din alte structuri care acționează în domeniul securității naționale sau care asigură ordinea publică.

În componența escortei intră, în mod obligatoriu, cel puțin o persoană de același sex cu persoana privată de libertate. În situațiile în care persoana escortată solicită să meargă la toaletă sau trebuie să fie prezentată medicului, este supusă controlului corporal. Toate aceste activități vor fi efectuate de polițiști din escortă, de același sex cu persoana privată de libertate.

Forțele de intervenție sunt folosite în mod justificat și nu reprezintă un mod uzual de a asigura escorta persoanelor private de libertate.

Polițiștii care efectuează escortarea persoanelor private de libertate protejează datele cu caracter personal și viața privată a acestora. Informațiile la care au acces polițiștii despre aceste persoane au caracter confidențial și nu le pot face publice. (starea de sănătate, starea civilă, proprietăți, copii, etc.)

Înainte de începerea activității de escortare, persoanei private de libertate i se comunică locul unde urmează a fi transportată și faptul că pe timpul escortării trebuie să respecte regulile de deplasare cerute de polițiști și normele legale privind regimul de detenție. Escorta verifică identitatea persoanei private de libertate.

Escorta cere persoanei să se prezinte și confruntă aceste informații cu documentația pusă la dispoziție de organele judiciare. Se asigură că are la dispoziție înscrisurile necesare plasării în IDP sau penitenciar.

Escorta primește de la organele judiciare **fișa de cunoaștere a persoanei** escortate ce cuprinde informații despre persoană, obținute în urma investigațiilor, declarate de aceasta, de medic sau de familie, modelul căreia a fost aprobată mai sus.

Fișa de cunoaștere este un instrument de lucru creat de polițiștii care au efectuat cercetările. Fișa va însoți persoana privată de libertate în toată perioada în care se află în custodia Poliției și are caracter confidențial, nu este adusă la cunoștință terților.

Informațiile sunt necesare pentru a dimensiona amploarea escortei și de a ajuta polițiștii să ia măsuri sporite de securitate față de persoană sau față de persoanele împreună cu care urmează să fie plasată în IDP sau escortată.

Persoana privată de libertate este controlată de polițist înainte de plecare. Îi sunt verificate hainele și obiectele pe care le poate avea asupra sa: sticlă cu apă potabilă, alimente, înscrisuri pe care să le prezinte organelor judiciare sau altor instituții cărora le va fi pusă la dispoziție, medicamente și prescripția medicului (rețeta).

Persoanele private de libertate aflate sub escortă sunt imobilizate cu ajutorul mijloacelor din dotare, în general prin utilizarea cătușelor.

Este interzisă aplicarea forței nejustificate, mijloacele de imobilizare nu trebuie să rănească persoana și nu trebuie să aducă atingere demnității persoanei (a se vedea principiul proporționalității descris mai sus).

În timpul escortării se interzice aplicarea mijloacelor speciale împotriva minorilor, în cazul în care vârsta acestora este evidentă sau este cunoscută, împotriva femeilor, a persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de dizabilitate, cu excepția cazurilor în care aceste persoane atacă subiectul legii ori altă persoană, inclusiv în grup ori cu utilizarea armelor, opun rezistență într-un mod care prezintă pericol pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă acțiunile de acest gen nu pot fi curmate pe alte căi și cu alte mijloace.

În timpul escortării se interzice aplicarea mijloacelor speciale în clădirile și în încăperile în care se produc sau se păstrează substanțe ușor inflamabile, toxice sau explozive ori substanțe care, intrând în contact cu componentele mijloacelor speciale, generează un pericol sporit pentru viața și sănătatea oamenilor;

De asemenea, în timpul escortării se interzice aplicarea cartușelor cu gloanțe de cauciuc sau de plastic, a mijloacelor cu efect iritant sau lacrimogen cu încălcarea

restricțiilor și caracteristicilor tehnice ale acestora.⁹ Cătușele nu se aplică în cazul minorilor, femeilor însărcinate, persoanelor în etate, persoanele cu semne vizibile de dizabilitate.

Escortarea persoanelor încătușate/imobilizate se realizează, în mare parte, prin traversarea spațiului public. Dispozitivul de închidere al cătușelor trebuie verificat periodic. La aplicarea cătușelor, mâinile persoanei escortate trebuie să se afle la spate sau în față. Cătușele se scot pe timpul servirii mesei, somnului, satisfacerii necesităților fiziologice, examinării medicale, îmbolnăvirii subite, în caz de apariție a pericolului pentru viața și sănătatea acestuia etc., cu excepția cazurilor prevăzute de legislație.

Arma de foc poate fi aplicată ca măsură extremă pentru împiedicarea evadării de sub escortă sau evadării persoanelor aflate în stare legală de detenție, precum și pentru curmarea tentativelor de eliberare forțată a acestora¹⁰. Polițiștilor le este interzisă expunerea persoanelor escortate reprezentanților mass-media pentru ca ei să obțină imagini, sunete sau interviuri de la acestea.

Este interzisă expunerea nejustificată în public a persoanelor escortate imobilizate. Organele de urmărire penală pot dispune escortei ca persoanele private de libertate să fie transportate separat de alte persoane. Înainte de a pleca, polițiștii din escortă recomandă persoanei reținute să utilizeze toaleta.

Când prezența nu este necesară, persoanei private de libertate, aflate sub autoritatea escortei, i se permite să se așeze într-o zonă în care nu este în pericol, nu poate pune în pericol persoane și poate fi supravegheată cu ușurință.

Polițiștii și persoanele private de libertate, aflate sub autoritatea escortei, comunică decent și respectă reciproc demnitatea interlocutorului. Sunt interzise amenințările, adresarea cuvintelor triviale, înjurăturilor etc.

Persoanei escortate îi este interzis să comunice cu alte persoane. Când se află într-o zonă sigură, persoana escortată primește de la apărător sau membrii familiei, cu acceptul șefului escortei, apă, hrană rece sau medicamente, pentru care există rețetă eliberată de medic. Produsele trebuie să fie primite în recipiente, respectiv blistere¹¹ sigilate și să se afle în termenul de valabilitate.

Apărătorul poate discuta cu persoana aflată sub autoritatea escortei după ce își dovedește calitatea în fața șefului escortei, dacă persoana privată de libertate își exprima acordul, iar împrejurările permit conversația (escorta se află într-o zonă sigură, în interiorul unei instituții).

Din motive de siguranță nu este permisă discuția avocatului cu persoana escortată în alte împrejurări: în timpul deplasării escortei, în dreptul autoturismului, în situații în care polițiștii nu le pot gestiona.

⁹ Pct. 13 subpct. 2) din Hotărârea Guvernului nr. 474/2014 cu privire la aprobarea Nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora, Monitorul Oficial nr. 167-168/517 din 24.06.2014

¹⁰ Pct.16 lit.g) din Hotărârea Guvernului nr.474/2014;

¹¹ **BLÎSTER**, blistere, s. n. Carcasă de plastic transparent, lipită de carton, în care se prezintă unele mărfuri (medicamente etc.). – Din engl. **blister**.

Polițiștii nu se îndepărtează de persoana escortată în timpul conversației, iar mijloacele de imobilizare nu sunt înlăturate.

Șeful escortei întocmește un proces-verbal în care consemnează că persoanei escortate i-a fost acordat dreptul la apărare și, ulterior, îl pune la dispoziția organelor de urmărire penală.

În cazul în care organele judiciare nu dispun de încăperi special amenajate, paza persoanelor escortate se va asigura neîntrerupt de către escortă, inclusiv pe parcursul acțiunilor de urmărire penală.

Persoanele escortate și plasate în spații amenajate sunt supravegheate permanent de polițiști. Escortei sau persoanelor desemnate să supravegheze persoana reținută li se interzice accesul la audieri, decât în cazurile în care organele de urmărire penală le solicită intervenția pentru a asigura ordinea de drept sau pentru a preveni evadarea.

În situația în care persoana privată de libertate reclamă înrăutățirea stării de sănătate în timpul escortei, polițiștii apelează telefonic Serviciul medical de urgență. În funcție de indicațiile primite de la personalul medical, polițiștii din escortă prezintă persoana personalului medical sau așteaptă sosirea cadrelor medicale de urgență (mai detaliat este descris în Procedura standard de operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie aprobată prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din 15.11.2019).

Când persoana escortată opune rezistență, întreprinde activități de evadare, încearcă să se sinucidă sau să se automutileze, folosirea cătușelor este obligatorie. Despre toate abaterile de comportament și acțiunile persoanei reținute în timpul escortării șeful escortei întocmește un proces-verbal. În acest proces-verbal se menționează: timpul, locul și împrejurările ale celor întâmplate, sunt indicate persoanele în prezența cărora s-au petrecut evenimentele.

Procesul-verbal este înregistrat și este pus la dispoziția organului de urmărire penală. Evenimentul se menționează succint și în Fișa de cunoaștere a persoanei, la rubrica „Mențiuni”.

În cazurile în care este constituit codul roșu de căldură extremă sau codul portocaliu de caniculă, la dispoziția polițiștilor se pune cantitatea necesară de apă pentru a fi consumată atât de membrii escortei, cât și de persoanele private de libertate.

5. Solicitarea prezenței traducătorului/interpretului

La caz, polițiștii care dispune sau coordonează reținerea sub autoritatea procurorului solicită traducătorului/interpretului, după caz, să însoțească persoana reținută la unitatea spitalicească și la IDP, pentru a putea asigura traducerea convorbirilor cu persoana reținută până la momentul în care personalul IDP dispune plasarea într-o cameră de detenție. La solicitarea șefului escortei, traducătorul poate însoți escorta (mai detaliat este descris în Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie aprobată prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 797 din 10.12.2019).

6. Obligația evaluării medicale la introducerea persoanei în IDP

Se va consulta Procedura standard de operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie aprobată prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din 15.11.2019.

7. Internarea persoanei private de libertate

În situația în care personalului medical dispun internarea persoanei private de libertate, șeful escortei anunță conducătorul subdiviziunii polițienești și organul de urmărire penală pentru a fi luate măsurile de pază în spital. Escorta asigură paza persoanei, până când este înlocuită de alți polițiști.

Conducătorul subdiviziunii de poliție care a dispus escortarea desemnează un polițist care să cerceteze spațiile în care este internată persoana și să evalueze necesarul de polițiști pentru asigurarea pazei. Polițistul desemnat pune în vedere pazei spitalului cât și lucrătorului medical că programul de vizite trebuie respectat. Nu sunt admise în clădire persoane înarmate. Dacă este necesar, pazei spitalului i se cere să adapteze sistemul de pază pentru a asigura împreună cu polițiștii paza persoanei private de libertate internate.

Polițistul desemnat comunică personalului medical care intră în contact cu persoana internată să nu îi pună la dispoziție mijloace de comunicare, arme albe sau de foc, să nu îi faciliteze acesteia transmiterea de informații către terți și să nu permită accesul nimănui la persoana internată fără acordul șefului escortei.

Persoanei private de libertate și internate i se aprobă să primească de la aparținători, cu avizul medicului curant, rețeta necesară tratamentului¹² și hrană potrivit normelor de sănătate publică, atunci când spitalul se află în imposibilitatea de a le asigura.

Polițiștii care asigură paza/escortarea persoanei în spital sunt prezenți în locațiile cele mai apropiate de persoana privată de libertate. În situația în care accesul nu este permis publicului în spațiul în care este cazată persoana, ei vor asigura paza în afara spațiului interzis, dar în imediata sa apropiere. Polițiștii care asigură paza poartă echipamentele de protecție puse la dispoziție de spital, dacă normele sanitare o impun.

8. Escortarea persoanelor private de libertate bolnave de boli contagioase

Instituțiile medicale asigură mijlocul de transport și asistența medicală în timpul escortei persoanelor private de libertate bolnave, pe bază de Acorduri de colaborare.

Persoanele bolnave de boli transmisibile și persoanele ce suferă de dereglări psihice private de libertate sunt transportate sub escortă separat de persoanele sănătoase.

12 Rețetă sf [At: (a. 1750) IORGA, S. D. XII, 59 / V: rece~, (îrg) raț~, ~ț ătă, răț ătă, răț~, rețept (Pl: ~țepte, ~țepturi) sn, (înv) receptă, (reg) racetă, răț ăptă, sn, rețep sn / Pl: ~te / E: ngr ρετσέττα, ger Rezept, it ricetta, lat re cepta, mg recept, rs рецент cf fr recette, Im recepta] 1 Formular preparării unui medicament, a unei alifii, a unei loțiuni etc. 2 Formulare în scris de către medic a medicamentelor necesare unui bolnav (și a modului lor de administrare). 3 Formular special utilizat de medic pentru prescrierea medicamentelor. 4 (Chm) Ansamblu de indicații (materii prime, proporții, mod de preparare) necesare pentru obținerea unui anumit produs.

Polițiștii care asigură escorta persoanelor bolnave de boli contagioase au obligația să poarte echipament de protecție, pus la dispoziție de instituția medicală potrivit Acordului de colaborare încheiat de Inspectoratul General al Poliției și ministerul de resort.

În momentul constituirii escortei unei persoane bolnave, șeful escortei anunță instituția care a solicitat prezența persoanei private de libertate că aceasta reprezintă un pericol (fără a spune care este boala transmisibilă) sau este o persoană vulnerabilă (traume, fracturi, se deplasează asistat etc.), după caz.

9. Replasarea persoanei reținute în IDP

Gradele și numele polițiștilor din escortă, numărul autoturismului, data și ora sosirii precum și datele persoanei reținute sunt înregistrate în evidențele IDP.

Escorta intră în IDP împreună cu traducătorul/interpretul, atunci când acesta este de acord să însoțească escorta. Predă personalului IDP persoana reținută, documentația pusă la dispoziție de organele de urmărire penală, documentația medicală, rețeta prescrisă și bunurile pe care le are asupra sa în interiorul IDP.

După ce personalul IDP verifică identitatea și temeinicia deținerii persoanei, escorta părăsește IDP, iar persoana reținută rămâne la dispoziția personalului de pază. Traducătorul/interpretul poate rămâne la solicitarea polițiștilor în IDP pentru a traduce/interpreta convorbirile acestora cu persoana privată de libertate, până la momentul plasării în camera de detenție.

VI. Responsabilități

Polițiștii care utilizează această procedură sunt obligați să o studieze și să o aplice corect în activitatea de serviciu. În cazul în care constată necesitatea modificării sau elaborării unei noi proceduri, polițiștii sunt obligați să înainteze propuneri șefilor nemijlociți în acest sens.

Cunoașterea, aplicarea și respectarea procedurii de lucru va fi verificată de către persoanele/subdiviziunile cu competență în domeniu, în cadrul proceselor de evaluare și monitorizare.

Polițiștii vor răspunde pentru îndeplinirea activităților în funcție de atribuțiile ce le-au fost conferite prin această procedură. Nerespectarea prevederilor acestei proceduri atrage după sine răspunderea disciplinară a polițistului, pentru nerespectarea legislației în vigoare.

VII. Dispoziții finale

Procedura se aplică începând cu data intrării în vigoare a actului administrativ prin care a fost aprobată.

ANEXA nr. 3

la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 129 din „27” aprilie 2020

Procedura standard de operare privind plasarea persoanei reținute în Izolatorul de detenție preventivă

I. Scop

Scopul acestei proceduri este descrierea procedurii de drept și de fapt privind plasarea persoanei/lor reținute în Izolatorul de detenție preventivă, a drepturilor acesteia și a modalităților de asigurare a respectării acestora de către angajații Poliției

II. Domeniu

Procedura este aplicabilă tuturor polițiștilor care, potrivit dispozițiilor legale, interacționează cu persoanele reținute și plasate în IDP.

Cuvinte-cheie: escortă, reținut, izolator, Poliție, escortare, persoana reținută, etapare, reținere ilegală, tratament inuman, drepturi, obligații, polițist, apărător, minor, avocat, IDP.

III. Documente de referință

1. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Roma, 04.11.1950;
2. Directiva 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20.10.2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale;
3. Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22.05.2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale;
4. Directiva 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22.10.2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate;
5. Directiva 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 09.03.2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale;
6. Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale;
7. Codul penal al Republicii Moldova;
8. Codul de procedura penală al Republicii Moldova;
9. Codul contravențional al Republicii Moldova;
10. Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului;

11. Legea nr. 218/2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc
12. Hotărârea Guvernului nr. 474/2014 privind aprobarea Nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora;
13. Ordinul interinstituțional nr. 77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant (M. O.nr. 147- 151, art.nr. 745);
14. Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 284 din 19.09.2016 privind desfășurarea unor activități în cadrul MAI și a instituțiilor subordonate, pentru îmbunătățirea respectării drepturilor și garanțiilor procesuale ale persoanelor reținute în custodia poliției;
15. Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 192 din 29.06.2016 privind desfășurarea unor activități în cadrul MAI pentru realizarea prevederilor Acordului de colaborare semnat între MAI, IGP și Fundația Soros-Moldova;
16. Raportul CPT aferent vizitei efectuate în instituțiile Republicii Moldova în perioada 14–25 septembrie 2015, întocmit în anul 2016;
17. Rapoartele Mecanismului Național de Prevenire a torturii efectuate în 2017 privind condițiile de detenție din Izolatoarele de Detenție Preventivă;
18. Procedura standard de operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie aprobată prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din 15.11.2019;
19. Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie aprobată prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 797 din 10.12.2019.

IV. Terminologie si abrevieri

IDP – Izolator de detenție provizorie RA – Regulament de activitate
 CNAJGS – Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat MAI – Ministerul Afacerilor Interne

V. Descrierea procedurii

1. Primirea persoanei reținute

După ce a intrat în IDP, persoanei escortate i se înlătură mijloacele de imobilizare. În situația în care motivul (temeiul) imobilizării încă persistă, persoana rămâne imobilizată. Polițiștii din cadrul IDP solicită persoanei să își comunice datele de stare civilă, contrapunându-le cu documentele primite de la escortă.

Solicită traducătorului/interpretului să traducă/interpreteze discuțiile purtate cu persoana reținută. Dacă traducătorul/interpretul nu a însoțit escorta, poate fi solicitat să se prezinte la IDP, utilizând datele de contact din fișa de cunoaștere a persoanei¹³.

2. Percheziția corporală și controlul obiectelor personale

Polițiștii din cadrul IDP efectuează percheziția corporală a persoanei și controlează bunurile și medicamentele (termenul de valabilitate, prescripția medicului) avute asupra sa. Percheziția corporală este realizată de un polițist de același sex cu persoana percheziționată. Acțiunea de percheziție are loc într-un spațiu care să nu permită terților să asiste. Percheziția nu trebuie să aducă atingere demnității persoanei. Este interzis să i se ceară persoanei să realizeze mișcări nefirești sau cu caracter indecent, activități sportive sub pretextul identificării obiectelor interzise la deținere.

Dacă există suspiciuni cu privire la faptul că persoana ascunde în locuri intime diverse obiecte, controlul va fi efectuat de personalul medical solicitat în acest sens. Rezultatul verificării este menționat de polițiști într-un proces-verbal, pe care îl vor pune la dispoziția organelor de urmărire penală și, în mod succint, se va face mențiunea de rigoare în Fișa de cunoaștere a persoanei.

În cadrul percheziției, polițiștii constată dacă persoana reținută prezintă urme de aplicare a forței fizice și întreabă persoana dacă a fost victimizată în perioada cât s-a aflat în custodia Poliției, întocmind în acest sens un proces-verbal. În situația în care se constată că, ulterior plasării în IDP, au apărut urme de aplicare a forței fizice pe corpul acestora, chiar și în situația în care persoanele nu sunt cooperante, polițiștii întocmesc proces-verbal și procedează în felul descris supra. Persoana plasată în IDP cu urme vizibile de aplicare a forței fizice, apărute ulterior plasării în IDP, este prezentată personalului medical pentru a fi examinată.

Polițiștii din IDP preiau persoana privată de libertate de la escortă, documentația pusă la dispoziție de organele de urmărire penală, bunurile personale și medicamentele prescrise pe bază de rețetă.

3. Informarea persoanei

Persoanei reținute i se pune la dispoziție RA al IDP, dacă este posibil în limba maternă vorbită de acesta. Totodată, aceasta primește o listă a drepturilor și a obligațiilor pe care le are în calitate de persoană reținută, tradusă în limba maternă a persoanei.

Despre îndeplinirea acestei informări, personalul IDP consemnează în evidențele interne, iar persoana reținută confirmă prin semnătură că a primit aceste informații.

IDP va afișa, astfel încât să fie ușor vizibile, informații despre datele de contact ale: Oficiilor teritoriale ale CNAJGS, subdiviziunii poliției și ale procuraturii teritoriale, cât și a celor ierarhic superioare, Ministerului Justiției – Serviciul interpreți și traducători, Avocatului Poporului (Ombudsmanului), instituțiilor cu atribuții de control asupra activității Poliției, instanțelor judecătorești de toate nivelele.

¹³ Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie aprobată prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 797 din 10.12.2019.

În condițiile în care persoana solicită astfel de informații cu privire la datele de contact a diverselor instituții publice, acestea îi sunt comunicate imediat, cu consemnarea acestui fapt într-un proces-verbal.

4. Plasarea persoanei reținute în camera de detenție

Persoanele private de libertate sunt repartizate în camere conform principiului separării bărbaților de femei, a minorilor de adulți, a condamnaților de persoanele împotriva cărora a fost dispusă reținerea sau arestarea preventivă.

Încarcerarea se face cu consultarea Fișei de cunoaștere a persoanei și cu respectarea dispozițiilor organelor judiciare, prin care se interzice posibilitatea persoanei reținute să ia contact cu anumite persoane plasate în IDP.

Persoana poate intra în cameră cu bunurile permise la deținere, conform RA. Persoana nu este introdusă în cameră cu mijloace de imobilizare. Personalul IDP este obligat să intervină prompt pentru asigurarea securității persoanelor aflate în detenție. Când o persoană devine violentă, este transferată într-o altă cameră de detenție, alături de alte persoane aflate în detenție preventivă.

Dacă persoana dă dovadă în continuare de un comportament violent, va rămâne singură în cameră, fiindu-i aplicate mijloace de imobilizare astfel încât să nu producă pagube materiale locului de detenție sau să se auto-mutileze. Când persoana se calmează și încetează acțiunile de violență, mijloacele de imobilizare sunt înlăturate, iar persoana este reintrodusă în spațiile de detenție comune.

În situații deosebite, când persoana privată de libertate este violentă fizic și nu poate fi oprită, se cere intervenția forțelor de intervenție rapidă, care vor proceda asemănător paragrafului de mai sus. Forțele de intervenție rapidă sunt folosite în mod justificat și nu intervin în mod uzual pentru aplanarea stărilor conflictuale în IDP.

După utilizarea forței asupra unei persoane plasate în IDP, polițiștii solicită telefonic Serviciului medical de urgență prezența unei ambulanțe pentru a acorda îngrijiri medicale persoanelor implicate, chiar și în situația în care acestea nu acuză dureri.

Personalul IDP consemnează într-un raport intervenția asupra persoanei violente și, ulterior, îl transmite imediat, dar nu mai târziu de 24 ore, procurorului. Menționează în mod succint despre intervenție și în Fișa de cunoaștere a persoanei. Faptul examinării medicale de urgență se consemnează în Registrul de caz, inclusiv de echipa medicilor de urgență.

5. Dreptul la asistență juridică și la prezența traducătorului/interpretului¹⁴

Persoana privată de libertate poate avea acces oricând la avocat sau la oricare formă de apărare recunoscută de lege. Acordarea acestui drept unei persoane private de libertate nu poate afecta drepturile altei persoane private de libertate.

¹⁴ Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie aprobată prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 797 din 10.12.2019.

Persoana privată de libertate poate refuza vizita avocatului. Avocatului îi este interzis accesul în IDP cu mijloace de comunicare sau de înregistrare audio-video. Acestea sunt lăsate în spații special amenajate și, ulterior, ridicate.

Locul de deținere asigură posibilitatea acordării acestui drept într-un spațiu special amenajat și decent. Polițiștii nu pot participa la întrevederile avocatului cu persoana privată de libertate. Aceștia supraveghează persoanele fără a avea posibilitatea să audă conținutul convorbirilor.

Polițiștul are obligația de a interveni între client și avocat atunci când una din părți solicită sau când situația dintre cele două părți escaladează și este tulburată liniștea și ordinea din spațiul IDP. Persoana privată de libertate poate redacta împreună cu avocatul său înscrisuri pe care să le folosească în interesul apărării sale sau pentru a reclama situații pe care le consideră nelegale. Înscrisurile pot fi ridicate de avocat, după ce sunt verificate de polițist, fără a le citi, pentru a evita să iasă din spațiul de detenție alte obiecte nepermise.

Avocatul poate veni în IDP însoțit de traducător/interpret sau aceștia pot fi notificați ulterior pentru a putea efectua traducerea/interpretarea discuțiilor dintre avocat și persoana privată de libertate. Persoanei private de libertate și/sau apărătorului li se permite necondiționat accesul la dosarul de detenție.

6. Dreptul la asistență medicală¹⁵

Dreptul la asistență medicală pe perioada aflării persoanei în custodia Poliției a fost descris detaliat în Procedura standard de operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie aprobată prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din 15.11.2019.

În linii generale se va explica că persoana privată de libertate poate avea acces la serviciile de asistență medicală spitalicești, potrivit Protocolului.

Când persoana privată de libertate reclamă înrăutățirea stării de sănătate, polițiștii apelează telefonic Serviciul medical de urgență. În funcție de indicațiile primite de la personalul medical, polițiștii prin escortă prezintă persoana personalului medical indicat sau așteaptă sosirea echipei medicale de urgență.

Persoana reținută poate beneficia de serviciile de asistență medicală privată din cont propriu sau, dacă este de acord, din contul terților. Asistența medicală poate fi acordată în prezența traducătorului/interpretului. La realizarea actului medical poate fi solicitată prezența unui membru al asistenței diplomatice, care să asigure suport dacă nu există posibilitatea traducerii.

Medicamentele persoanei private de libertate sunt inventariate din momentul primirii și sunt păstrate într-un loc special care să respecte cerințele farmaceutice de păstrare – uscat, ferit de razele soarelui.

Medicamentele sunt însoțite de prescripție medicală (rețetă) și sunt păstrate în blistere sau recipiente sigilate. Medicamentele trebuie să fie în perioada termenului de

¹⁵ Procedura standard de operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie aprobată prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din 15.11.2019.

valabilitate. Persoana poate avea acces la medicamentele sale conform rețetei prescrise, este scoasă din cameră și condusă la locul de păstrare a medicamentelor. Își administrează medicamentele prescrise și este condusă înapoi în cameră.

Se interzice stocarea medicamentelor în camera de detenție. Medicii pot prescrie o alimentație diferită de cea servită în mod curent. IDP asigură hrana necesară persoanei, potrivit dispozițiilor medicale. Când se află în imposibilitatea de a servi o astfel de alimentație, se permite persoanelor private de libertate să o primească de la terți.

7. Dreptul la corespondență, de a formula reclamații și de a contesta măsurile privative de libertate¹⁶

Persoana reținută este informată că are dreptul de a formula reclamații și de a contesta măsurile privative de libertate¹⁷. Administrația IDP pune la dispoziția persoanelor private de libertate foi de hârtie și instrumente de scris.

Sesizările, reclamațiile, petițiile persoanei private de libertate sunt înregistrate. Numărul de înregistrare se comunică persoanei imediat. Acestea sunt soluționate conform prevederilor legale ce reglementează petiția și/sau accesul la informație.

Petițiile adresate administrației IDP sau conducerii Poliției, indiferent de rang și nivelul acesteia, trebuie să fie înregistrate în secretariatul unității, cu aplicarea numărului și parafeii de primire pe exemplarul doi al actului respectiv, care se restituie persoanei reținute în strictă conformitate cu prevederile Codului administrativ.

Corespondența persoanei încarcerate este transmisă și primită prin secretariatul subdiviziunii polițienești. Persoana privată de libertate în IDP are dreptul să primească și să expedieze din cont propriu scrisori, telegrame și petiții, fără a se limita numărul lor, în modul și în condițiile stabilite de regulile de prestare a serviciilor poștale, aprobate de Guvern.

Primirea corespondenței recomandate și de valoare din oficiul poștal, precum și predarea ei spre expediere se efectuează în bază de registru, în care corespondența recomandată și de valoare se înscrie separat.

Nu poate fi supusă controlului corespondența persoanei deținute cu avocatul său, organele de urmărire penală, procuratura, instanța de judecată, autoritățile administrației publice centrale, cu organele naționale sau internaționale care asigură protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

8. Dreptul de a comunica

Persoana privată de libertate poate solicita polițiștilor să informeze avocatul că dorește să discute cu acesta și să informeze o persoană terță, desemnată, despre situația sa juridică și despre locul în care se află privată de libertate, în special dacă a fost

16 Constituția RM: Art. 30 – Secretul corespondenței, alin. (1): Statul asigură secretul scrisorilor, al telegramelor, al altor trimiteri poștale, al convorbirilor telefonice și al celorlalte mijloace legale de comunicare.

17 17 Constituția RM: Art. 52 – Dreptul de petiționare, alin. (1): Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor.

transferată și nu a avut posibilitatea să informeze cu privire la acest fapt. Polițiștii vor informa imediat persoanele menționate.

Pentru persoanele reținute, dacă acest fapt a fost deja realizat de polițiștii care au efectuat cercetările, obligația este îndeplinită, iar cererea nu mai are fond. Realizarea acestui drept se consemnează în dosarul persoanei reținute.

9. Dreptul la tratament decent

Persoanelor private de libertate și plasate în IDP le sunt garantate dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, nimeni nu va fi discriminat, supus torturii, pedepselor sau reținerii, inumane sau degradante.

Personalul IDP este responsabil de protecția tuturor persoanelor și nu va permite victimizarea niciunei persoane private de libertate în IDP.

Persoana aflată în detenție are dreptul să poarte haine curate, să primească, să i se asigure și să folosească obiecte de igienă personală.

Persoanei private de libertate îi este permis să poarte haine decente și să folosească obiecte de vestimentație interzise în spațiul de detenție atunci când iese din IDP la chemarea autorităților sau pentru alte situații special prevăzute de lege. Persoanei i se permite să poarte sub escortă curea, bijuterii, ceas, cravată, pălărie. La întoarcerea în IDP aceste bunuri sunt depuse în spațiile cu destinație specială.

Obiectele de toaletă sunt permise în spațiul IDP: oglindă, aparat de ras sau de epilat, odorizante, foarfece mici sau unghiere – utilizarea cărora se va face sub supraveghere.

Accesul la toaletă în spațiul de detenție nu poate fi îngrădit sau limitat, cu garanțarea intimității în acest sens. În cazul deținerii persoanelor cu dizabilități, conducerea subdiviziunii de Poliție va întreprinde măsuri pentru a asigura condiții ca ele să se poată deplasa și utiliza toaleta sau dușul fără dificultăți.

Accesul la duș al persoanei private de libertate este obligatoriu și se face potrivit normelor interne statuate prin actele administrative interne ale MAI.

Personalul IDP respectă cultul religios al persoanelor private de libertate. Este interzisă orice formă de discriminare.

Este interzis oricărei persoane să transmită persoanei private de libertate obiecte sau informații pe alte căi decât cele legale.

10. Dreptul la asistență diplomatică

Cetățeanul străin este în drept să ceară informarea ambasadei, consulatului sau oficiului diplomatic. Instituția diplomatică este informată cu privire la acest aspect de polițistul care a dispus reținerea cetățeanului străin.

Conducerea IDP informează ofițerul de urmărire penală despre faptul că persoana cercetată solicită să fie informată instituția diplomatică. În acest caz, polițistul este obligat să informeze instituția diplomatică.

Personalul IDP este obligat să permită vizita funcționarilor din cadrul ambasadelor sau oficiilor consulare. Persoana reținută în IDP poate primi pachet cu ocazia primirii acestei vizite. Vizita se consemnează într-un înscris ce se atașează la dosarul personal.

11. Dreptul la vizită și la primirea de pachete

Acordarea acestor două drepturi este prevăzută prin actele administrative interne ale MAI.

12. Dreptul la hrană și apă potabilă

Hrana asigurată de IDP îndeplinește cerințele organoleptice și întrunește cantitatea minimă de calorii, prevăzută în legislație. IDP prelevă eșantioane din hrana servită și le păstrează timp de 48 de ore în recipiente de sticlă, ermetizate cu capac pentru a le putea pune la dispoziția organelor de control igienico-sanitar. Apa pusă la dispoziția persoanelor reținute în IDP este potabilă.

Administrația IDP asigură condiții adecvate pentru prepararea, distribuirea și servirea hranei potrivit normelor de igienă a alimentației, în funcție de vârstă, starea de sănătate, cu respectarea convingerilor religioase asumate de către persoana privată de libertate printr-o declarație pe proprie răspundere.

Este interzisă, în calitate de măsură de constrângere, reducerea cantității, calității și a valorii calorice a hranei eliberate persoanei private de libertate.

Persoanei private de libertate i se asigură acces permanent la apă potabilă.

13. Dreptul la plimbare

Este asigurat persoanelor private de libertate în IDP în curțile de plimbare special amenajate, conform RA al IDP și normelor statuate prin actele administrative interne ale MAI. Activitatea zilnică include desfășurarea activităților în mod repetat, în toate zilele săptămânii. Acordarea acestui drept este consemnată în evidențele special constituite ale IDP.

Este interzisă, în calitate de măsură de constrângere, interzicerea sau reducerea duratei plimbării persoanei private de libertate.

14. Dreptul la odihnă

Dreptul la odihnă este asigurat de IDP fiecărei persoane private de libertate prin punerea la dispoziție a unui pat, lenjerie și pernă curate. IDP asigură program de odihnă de minim 8 ore.

15. Greva foamei (refuzul de hrană)¹⁸

Persoana privată de libertate care intenționează să intre în greva foamei (denumită în continuare refuz de hrană), trebuie să își declare intenția pentru ca personalul IDP să acționeze conform procedurii și legislației în vigoare.

Șeful IDP este obligat să ia o declarație persoanei private de libertate pentru a expune motivul care a generat nemulțumirea și o prezintă șefului subdiviziunii de Poliție pentru a dispune întreprinderea acțiunilor de rigoare. Șeful subdiviziunii de Poliție

¹⁸ Procedura standard de operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie aprobată prin Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din 15.11.2019.

desemnează pe șeful IDP sau alt polițist să explice persoanei private de libertate care sunt implicațiile refuzului de hrană, care sunt instituțiile cărora trebuie să se adreseze dacă solicită astfel de informații. Dacă motivul declarării refuzului de hrană este provocat de condițiile de detenție din IDP sau de acordare a drepturilor, acestea sunt corectate în cel mai scurt timp. O copie a declarației rămâne în IDP, originalul acesteia fiind transmis procurorului care supraveghează activitatea de urmărire penală.

Persoana privată de libertate este prezentată unui medic pentru a o evalua, potrivit Acordului de colaborare încheiat între IGP și ministerul de resort în subordinea căruia activează serviciile medicale.

Persoana privată de libertate este introdusă într-o cameră de detenție în care se află și alte persoane aflate în refuz de hrană. În situația în care în IDP nu mai sunt persoane care au declarat refuz de hrană, aceasta va fi deținută singură. Persoana este controlată corporal și i se verifică bagajele pentru a nu avea asupra sa alimente. Nu este plasată într-o cameră în care paturile sunt suprapuse.

Persoana cetățean străin, minor, bolnavă este audiată în aceleași condiții în care a fost audiată de organul de urmărire penală (traducător, interpret, părinte, medic).

Persoanei private de libertate i se acordă dreptul la hrană. Consumul hranei este consemnat de personalul IDP, iar persoana este audiată de șeful IDP. Declarația este prezentată șefului subdiviziunii de Poliție, originalul fiind transmis procurorului care supraveghează activitatea de urmărire penală.

Personalul IDP supraveghează atent evoluția persoanei care a declarat refuzul de hrană, de mai multe ori pe zi. Dacă persoana acuză înrăutățirea stării de sănătate, este solicitat Serviciul medical de urgență.

Este interzisă alimentarea forțată a persoanei. În situația în care starea de sănătate s-a înrăutățit, iar personalul medical dispune alimentarea persoanei, acest fapt se consemnează în scris, apoi este audiată persoana, când starea sănătății îi permite. Înscrierile întocmite sunt prezentate șefului IDP, ulterior șefului subdiviziunii de Poliție și sunt transmise, în original, procurorului de supraveghere a urmăririi penale.

Persoana care dorește să înceteze această formă de protest va da o declarație în fața șefului IDP. Declarația este prezentată șefului subdiviziunii de Poliție, o copie rămâne la dosarul personal. Este transmisă, în original, procurorului care supraveghează activitatea de urmărire penală.

După ce s-a constatat renunțarea la refuzul de hrană, persoana este prezentată unui medic, potrivit Acordului de colaborare încheiat între Inspectoratul General al Poliției și ministerul de resort. Dacă persoana dă dovadă de semne de înrăutățire a stării de sănătate, polițiștii IDP apelează Serviciul medical de urgență. Ulterior examinării medicale, persoana este reintrodusă în camera de detenție din care fusese mutată sau este transferată într-o altă cameră de deținere a IDP, cu respectarea principiului separării persoanelor.

16. Eliberarea persoanei din IDP

Punerea în libertate a persoanelor reținute sau arestate trebuie să aibă loc în cel mai scurt timp, după ce IDP a primit înscrisul ce reprezintă dispoziția de punere în libertate sau după ce s-a împlinit termenul măsurii preventive.

Persoanei eliberate i se restituie toate bunurile personale avute la momentul plasării în IDP sau primite ulterior, cu excepția celor interzise de lege, sechestrate sau anexate la materialele cauzei penale.

Polițiștii din cadrul IDP întocmesc proces-verbal în care menționează predarea acestor bunuri, cât mai detaliată și obiecțiile persoanei eliberate în legătură cu bunurile sale.

Eliberarea din IDP nu se condiționează sub nici o formă (relații interpersonale, datorii, creanțe neachitate etc.).

17. Cercetarea persoanelor private de libertate

Cercetarea persoanelor din detenție de către alte organe judiciare decât cele care au dispus măsura preventivă nu este posibilă fără acordul scris al acestora.

18. Controlul IDP

Controlul activităților din IDP este exercitat de conducătorul subdiviziunii polițienești care are în subordine directă IDP sau de polițiști anume desemnați, șeful IDP, procuror, structurile de control ale Poliției pentru situații speciale, structurile de control ale MAI pentru situații speciale, instituțiile de control pentru igienă și sănătate publică, persoanele sau instituțiile autorizate temporar prin ordin MAI, Avocatul Poporului, membrii CPT.

Activitățile de control sunt consemnate în evidențele speciale ale IDP.

VI. Responsabilități

Polițiștii care utilizează această procedură sunt obligați să o studieze și să o aplice corect în activitatea de serviciu. În cazul în care constată necesitatea modificării sau elaborării unei noi proceduri, polițiștii sunt obligați să înainteze propuneri șefilor nemijlociți în acest sens.

Cunoașterea, aplicarea și respectarea procedurii de lucru va fi verificată, de către persoanele/subdiviziunile cu competență în domeniu, în cadrul proceselor de evaluare și monitorizare. Polițiștii vor răspunde pentru îndeplinirea activităților în funcție de atribuțiile ce le-au fost conferite prin această procedură. Nerespectarea prevederilor acestei proceduri atrage după sine răspunderea disciplinară a polițistului, conform legislației în vigoare.

VII. Dispoziții finale

Procedura se aplică începând cu data intrării în vigoare a actului administrativ prin care a fost aprobată.

Procedura Standard de Operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie



Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
Inspectoratul General al Poliției



ORDIN

„15” noiembrie 2019

mun. Chișinău

nr. 444

Cu privire la aprobarea Procedurii Standard de Operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie

În vederea executării Obiectivului nr.1 „Revizuirea și armonizarea cadrului normativ” acțiunii 1.2. „Elaborarea procedurilor standard de operare în domeniul reținerii, pazei și escortei persoanelor deținute” sub acțiunii 1.2.2. „Elaborarea și aprobarea procedurilor standard de operare în diferite situații pentru angajați” din Planul de acțiuni privind reducerea reținerii, abuzului și discriminării față de persoanele aflate în custodia Poliției pentru anii 2017-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.748/2017, având la bază Ordinul Inspectoratului General al Poliției nr.118 din 23 iunie 2015 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind elaborarea și aplicarea procedurilor operaționale în cadrul Poliției”, -

ORDON:

1. A aproba Procedura Standard de Operare privind modul de asigurare a asistenței medicale persoanelor aflate în detenție preventive, conform anexei.
2. A atribui conducătorilor subdiviziunilor subordonate ale Inspectoratului General al Poliției sarcina de a asigura studierea și respectarea procedurii standard de operare aprobată prin prezentul ordin de către efectivul din subordine.
3. A atribui Secției secretariat (comisar principal Glavan Tatiana) sarcina remiterii prezentului ordin subdiviziunilor interesate, conform tabelului de repartizare.
4. A atribui sarcina controlului executării prevederilor prezentului ordin fiecărui conducător în subordinea căruia activează salariați ai Poliției abilitați cu competențe derivate din procedura aprobată.

Șef interimar

Gheorghe BALAN

ANEXA

la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444 din „15” noiembrie 2019

Procedura standard de operare privind modul de asigurare a asistenței medicale persoanelor aflate în detenție provizorie

I. Scopul procedurii

- 1.1. Procedura Standard de Operare privind modul de asigurare a asistenței medicale persoanelor aflate în detenție provizorie (în continuare Procedură) descrie modalitatea și condițiile de acordare a asistenței medicale persoanelor reținute și plasate în Izolatorul de detenție provizorie al Poliției (în continuare IDP) în vederea asigurării respectării dreptului fundamental la sănătate.
- 1.2. Procedura asigură organizarea și respectarea condițiilor compatibile cu respectarea demnității umane a persoanelor aflate în custodia Poliției, astfel ca modul și metoda de executare a măsurii să nu supună stresului sau unor greutăți de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și, reieșind din nevoile practice ale detenției, să fie acordată asistența medicală în mod adecvat și conform necesităților de sănătate a persoanei reținute¹⁹.

II. Domeniul de aplicare

- 2.1. Dreptul la sănătate trebuie asigurat din momentul reținerii de facto a persoanei și, ulterior, la toate etapele aflării acesteia în custodia Poliției.
- 2.2. Sfera de reglementare a Procedurii se extinde asupra salariaților Poliției care activează în cadrul IDP (funcționari publici cu statut special, personal de servare tehnică, felcer/personal medical etc.), inclusiv asupra conducătorilor de subdiviziuni în care funcționează IDP.

III. Documente de referință

- 3.1. Standardele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor Inumane și Degradante – CPT Standards (CPT/Inf/E (2000) 1 – Rev. 2013);
- 3.2. Standardele ONU pentru Regulile Minime de Tratat al Prizonierilor (Mandela Rules, 2015);
- 3.3. Regulile ONU pentru Tratatamentul Femeilor Prizoniere și Măsuri Neprivative de Libertate pentru Femeile Infractoare (Bangkok Rules, 2010);
- 3.4. Regulile Standard Minime ale ONU pentru Măsuri Neprivative de Libertate (Tokyo Rules)
- 3.5. Codul de executare (Legea nr. 443/2004);
- 3.6. Legea ocrotirii sănătății nr. 411-XIII/1995;
- 3.7. Legea nr. 263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului;

- 3.8. Legea nr. 209/2016 privind deșeurile;
- 3.9. Legea nr. 23/2007 cu privire la profilaxia infecției cu HIV;
- 3.10. Legea nr. 10-XVI/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice;
- 3.11. Hotărârea Guvernului nr. 1474/2001 cu privire la asigurarea condițiilor conforme de deținere în izolatoarele de detenție provizorie ale Ministerului Afacerilor Interne;
- 3.12. Hotărârea Guvernului nr. 663/2013 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind condițiile de igienă pentru instituțiile medico-sanitare;
- 3.13. Regulamentul cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, aprobat prin Ordinul interinstituțional nr. 77/572/408/639-o/197/1589 din 31.12.2013;
- 3.14. Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 17/20 din 28.01.2002 „Despre aprobarea instrucțiunilor cu privire la acordarea asistenței medicale, sanitare și anti-epidemice persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie ale subdiviziunilor organelor afacerilor interne”;
- 3.15. Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 109/96/134 din 24.03.2003 „Privind organizarea acordării asistenței medicale persoanelor bolnave de tuberculoză arestate sau aflate în izolatoarele de detenție provizorie ale subdiviziunilor MAI”;
- 3.16. Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 31 din 27.01.2004 „Privind instituirea, amenajarea și înzestrarea punctului medical al Comisariatului de poliție raional”;
- 3.17. Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 384 din 26.10.2006 „Cu privire la examinarea medicală a persoanei reținute și aflate în IDP al CPR”;
- 3.18. Ordinul ministrului sănătății, muncii și protecției sociale nr. 430 din 03.04.2019 „Cu privire la Serviciul de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească din Republica Moldova”;
- 3.19. Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 54 din 27.03.2015 „Privind aprobarea Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare”;
- 3.20. Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 193 din 30.03.2018 „Cu privire la aprobarea procedurii standard de operare privind plasarea persoanei reținute în Izolatorul de detenție preventivă”;
- 3.21. Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 194 din 30.03.2018 „Cu privire la aprobarea procedurii standard de operare privind escortarea și transportarea persoanei private de libertate”;
- 3.22. Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 195 din 30.03.2018 „Cu privire la aprobarea procedurii standard de operare pentru reținere”;
- 3.23. Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 217 din 26.06.2019 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunilor de activitate a Secției/Serviciului detenție și escortă în timpul escortării și transportării persoanelor aflate în custodia Poliției”.

NOTĂ: Aplicarea prevederilor actelor administrative emise anterior se va realiza în raport cu legislația în vigoare, prin ajustarea la noile prevederi descrise în prezentul document.

IV. Definiții și abrevieri ale termenilor utilizați în procedură

Termen	Defnire
Dreptul la sănătate	Persoanelor aflate în stare de arest sau detențiune li se garantează asistență medico-sanitară ²⁰ . Dreptul la sănătate al persoanelor aflate în custodia Poliției se garantează prin examinarea medicală, respectarea confidențialității la examinarea medicală, dreptul de a solicita examinarea medicală de către un doctor ales de persoana reținută, accesibilitatea și disponibilitatea serviciilor medicale necesare, de calitate adecvată, fără careva discriminări. În aplicarea dreptului la sănătate vor fi respectate cele trei principii de continuitate, echivalența și echitate. Acest drept este asigurat prin crearea unor condiții de viață în detenție care nu înjosesc demnitatea, nu pun în pericol viața și/sau sănătatea reținuților.
Pacient	Consumator al serviciilor de sănătate – persoana care necesită, utilizează sau solicită servicii de sănătate, indiferent de starea sa de sănătate.
Drepturi ale pacientului	Drepturi derivate din drepturile fundamentale ale omului la viață și sănătate, care includ drepturi sociale ce țin de accesibilitate, echitate și calitate în obținerea asistenței medicale, precum și drepturi individuale ce țin de respectarea pacientului ca ființă umană, a demnității și integrității lui.
Dreptul la informare	Persoanele din custodia Poliției trebuie să fie informate expres, fără întârziere, asupra drepturilor lor (inclusiv asupra drepturilor legate de sănătate și la examinare medicală). Pacientul are dreptul să cunoască informațiile medicale cu privire la starea sănătății și la intervenția medicală propusă, inclusiv la riscurile și beneficiile potențiale ale fiecărei proceduri, efectele posibile ale refuzului tratamentului, alternativele existente, pronosticul și alte informații cu caracter medical, se prezintă de către prestatorul de servicii de sănătate într-un limbaj clar, respectuos și accesibil pacientului. În cazul în care pacientul nu cunoaște limba de stat, se va căuta o altă formă de comunicare.

²⁰ Legea ocrotirii sănătății nr.411-XIII/1995, art.39.

Termen	Definire
Dreptul la confidențialitatea datelor medicale	Toate datele privind starea de sănătate a pacientului, rezultatele investigațiilor, diagnosticul, pronosticul și tratamentul sunt confidențiale. Confidențialitatea informațiilor cu privire la solicitarea de asistență medicală, examinare și tratament, inclusiv a altor informații ce constituie secret medical, este asigurată de specialiștii implicați în acordarea serviciilor de sănătate, precum și de alte persoane cărora aceste informații le-au devenit cunoscute datorită exercitării obligațiilor profesionale și de serviciu ²¹ .
Lucrător medical din cadrul Izolatorului	Medic – persoana care deține diploma de studii superioare de profil Medicina generală și diploma de licență după absolvirea studiilor de rezidențiat sau internatură, care deține obligatoriu și competențe certificate în medicina de urgență, eliberate conform legislației sau obținute într-un alt stat și recunoscute și echivalente în condițiile stabilite de Guvern. Felcer/asistent medical – persoana care deține diploma de studii medii de specialitate, specialitatea medicina generală, calificarea felcer/asistent medical, eliberate conform legislației sau obținute într-un alt stat și recunoscute/echivalente în condițiile stabilite de Guvern, cu instruire ulterioară, în mod obligatoriu, certificată în medicina de urgență.
Fișa medicală	Este documentul de evidență medicală primară din cadrul IDP care include următoarele: Fișele de examinare medicală la intrarea/iesirea în/din IDP; Actul de constatare a leziunilor corporale; Extrasele medicale prezentate de deținut (după caz) despre starea de sănătate; Înscriserile medicale în cadrul consultațiilor specialiștilor în cazul în care aceștia se invită pentru persoana reținută; Extrasele medicale eliberate de specialiștii instituțiilor medicale unde a fost escortat deținutul pentru asistența medicală necesară; Fișele eliberate de echipa AMPU atunci când se solicită serviciul 112; Acord pe propria răspundere a persoanei reținute cu privire la medicamentele necesar a fi luate cu sine; Alte înscriseri făcute de către personalul medical pe perioada reținerii deținutului în IDP. Fișa medicală se păstrează în biroul lucrătorului medical. Salariații Poliției nu vor avea acces la informația din acest document. La expirarea perioadei de deținere, fișa medicală se împachetează în plic sigilat cu remarca „Informație medicală cu acces limitat”, și se anexează la dosarul personal al deținutului. La solicitare, persoana reținută poate primi o copie integrală sau parțială a acestei fișe, cu consemnarea acestui fapt, prin semnătură, pe originalul fișei.
Punct medical	Este un spațiu special amenajat în cadrul IDP, dotat pentru efectuarea examenelor medicale și acordarea asistenței medicale necesare deținuturilor de către lucrătorii medicali.

21 Legea nr. 263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului, art. 12.

Termen	Definire
Stare cu pericol de viață iminent	Stare patologică caracterizată prin perturbarea funcțiilor vitale (circulația sangvină, respirația, activitatea sistemului nervos central).
Stare cu pericol de viață potențial	Stare patologică cu risc ridicat de perturbare a funcțiilor vitale sau capabilă de a provoca probleme persistente de sănătate, care pot apărea atunci când nu există nici o îngrijire medicală în viitorul apropiat.
Asistență medicală urgentă pre-spitalicească (AMUP)	Complexul de măsuri de diagnostic și tratament întreprinse de către personalul medical calificat pentru restabilirea, stabilizarea și menținerea funcțiilor vitale la locul solicitării și în timpul transportării pacientului la cea mai apropiată instituție medico-sanitară spitalicească.
Unitatea de Primire Urgențe (UPU)	O subdiviziune structurală a instituției medico – sanitare spitalicești, cu personal propriu, special pregătit, destinată triajului, evaluării și tratamentului de urgență a pacienților cu afecțiuni acute care se prezintă la spital spontan, sunt transportați de ambulanțe sau prin transfer inter-spitalicesc și pacienți programați, cu intrare separată în spațiu special amenajat.
Suportul vital de bază (SVB)	Un ansamblu de manevre și proceduri de resuscitare efectuate asupra unui pacient inconștient aflat în stop cardio-respirator ce pot fi efectuate de către orice persoană (instruită în prealabil), pentru menținerea libertății căilor aeriene, asigurarea ventilației care să suplinească mecanica respiratorie și menținerea funcției de pompă a inimii. ²²

V. Condiții pentru asigurarea dreptului la sănătate a persoanelor reținute

- 5.1. Toate spațiile de uz comun ale IDP trebuie să fie adaptate pentru a asigura plasarea persoanelor cu dezabilități locomotorii (accesul dotat cu rampă, accesul în cabinetul medical și sala de întâlniri, curtea de plimbare, cel puțin o celulă acomodată etc.). Plasarea persoanelor cu dezabilități locomotorii va avea loc doar în IDP-ul adaptat la cerințele enumerate.
- 5.2. În IDP trebuie să fie amenajat spațiu pentru îngrijirea medicală a reținuților (punct medical)²³. Deoarece calitatea serviciilor medicale acordate în cadrul IDP trebuie să fie echivalente celor din comunitate, respectiv acreditate, cabinetele/punctele medicale din cadrul IDP trebuie să fie ajustate unui tip de subdiviziuni

22 Ghid practic de monitorizare a respectării drepturilor persoanei reținute, FSM, 2015 <https://soros.md/files/publications/documents/Ghid%20Monitorizare%20Retinere.pdf>

23 Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 31 din 27.01.2004 „Privind instituirea, amenajarea și înzestrarea punctului medical al Comisariatului de poliție raional”;

- din asistența medicală primară și anume nivelului de asistență oferită în cadrul Oficiilor de Sănătate, cu deținerea certificatului de acreditare în conformitate cu legislația în vigoare²⁴.
- 5.3. Dotarea Punctului medical din cadrul IDP se efectuează în conformitate cu normele minime de dotare²⁵ pentru Oficiul de Sănătate la nivel de asistență medicală primară. Lista dispozitivelor medicale/produselor parafarmaceutice obligatorii pentru dotarea Punctului medical al IDP este descrisă în Anexa nr. 1.
- 5.4. Punctul medical va include următoarele spații amenajate corespunzător²⁶:
- 5.5.1. **Birou medical/Sala pentru examinare medicală (12m²)** pentru examinarea reținuților, dotată cu iluminare suficientă naturală și artificială și lavoar pentru spălarea mâinilor cu set igienic (uscător de mâini, săpun lichid). Dotarea specifică:
- canapea/cușetă medicală pentru examinarea pacientului;
 - masa lucrătorului medical (mobiliu de birou cu lacăt și cheie);
 - computer conectat la Internet, imprimantă color multifuncțională,
 - aparat digital foto;
 - safeu pentru păstrarea documentelor medicale;
 - lampă de examinare portativă;
 - lampă UV pentru dezinfecția aerului.
- 5.5.2. **Sala pentru proceduri (12m²)**, amenajată cu pereți lavabili sau teracotă pentru asigurarea regimului sanitaro-igienic²⁷. Dotarea specifică:
- sterilizator pentru sterilizarea instrumentelor medicale;
 - lampă UV pentru dezinfecția aerului;
 - dulap cu lacăt pentru păstrarea medicamentelor;
 - medicamente și mijloace necesare pentru acordarea asistenței medicale, conform Anexei nr. 1;
 - dulap cu lacăt pentru păstrarea consumabilelor medicale;
 - frigider pentru păstrarea medicamentelor;
 - climatizor în vederea respectării farmacovigilenței
 - măsuță mobilă pentru instrumente medicale;
 - pat-cușetă medicală.
- 5.5.3. **Izolator medical (celulă)**, este o încăpere destinată pentru plasarea unei singure persoane, cu grup sanitar separat, în care pot fi izolate persoanele cu anumite probleme de sănătate, precum bolnavii infecțioși.
- 5.5.4. **Baie/WC izolatorului (4m²)** – toaleta trebuie să fie adaptată și pentru necesitățile persoanelor cu dezabilități locomotorii. Lățimea ușii unei toalete accesibile este de cel puțin 85 cm. În toaletă trebuie să existe spațiu liber de minim 1,5 m x 1,5 m pentru ca un scaun cu roțile să se poată roti. Trebuie să existe

24 Legea nr. 552/2001 privind evaluarea și acreditarea în sănătate;

25 În conformitate cu Ordinul ministrului sănătății nr. 695 din 13.10.2010 „Cu privire la Asistența Medicală Primară din Republica Moldova”, secțiunea 15;

26 http://old2.ms.gov.md/sites/default/files/legislatie/ordin_no_695_din_13.10.2010.pdf;

- spațiul liber de minim 80 cm în ambele părți ale scaunului de toaletă. Pe perete trebuie să fie fixat un mâner pentru susținere și un buton de alarmă.
- 5.6. Personalul medical al IDP trebuie să asigure siguranța manoperelor medicale cu colectarea și distrugerea deșeurilor rezultate din activitatea medicală în conformitate cu legislația în domeniu.²⁸
- 5.7. Personalul medical al IDP are obligația să își actualizeze periodic cunoștințele, atât în instituții de instruire continuă cât și prin cursuri de perfecționare, pentru menținerea calificării și ridicarea nivelului de pregătire și de responsabilitate profesională în conformitate cu legislația care se referă la cadrele medicale²⁹.

VI. Descrierea modului de asigurare a asistenței medicale la momentul reținerii

- 6.1. La etapa de reținere, salariatul Poliției trebuie să întrebe persoana reținută dacă aceasta dorește să declare necesitatea de a lua cu sine careva preparate medicamentoase concrete, necesare pentru a fi administrate datorită stării sale de sănătate, pentru a evita apariția unor stări de pericol pentru viață, iminent sau potențial, în lipsa medicamentului sau pentru a nu întrerupe continuitatea unui tratament prescris (de exemplu, administrarea insulinei pentru persoanele care suferă de diabet; preparatele necesare în crizele astmatice sau epileptice, antihipertensive, antibiotice sau antiretrovirale care trebuie administrate la ore anumite etc.).
- 6.2. În cazul în care persoana reținută declară că are nevoie de administrare continuă a anumitor preparate, la anumite intervale fixe de timp sau pentru a evita apariția unor crize/accese (stări de pericol pentru viață), salariatul Poliției va înregistra acest fapt într-un formular separat (Anexa nr. 2 – *Acord pe propria răspundere*), la necesitate. Acest formular va fi transmis personalului medical al IDP la intrarea deținutului în IDP și va fi anexat ulterior la Fișa medicală a persoanei reținute.
- 6.3. Medicamentele necesare persoanei reținute pentru continuarea tratamentului prescris împreună cu dovada prescripției medicale a medicamentului respectiv (în cazul când aceasta există) sunt transmise personalului medical al Izolatorului de către personalul din escortă.
- 6.4. În cazul când, la momentul reținerii, persoana prezintă semne a unei stări de pericol de viață iminent sau potențial, angajatul poliției trebuie să solicite serviciul AMUP sau, în dependență de situație, să îl transporte la cea mai apropiată secție UPU.

28 Regulamentul sanitar privind gestionarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 696/2018;

29 Legea ocrotirii sănătății nr. 411-XIII din 28.03.1995, art. 9, 10; Legea nr. 264-XVI/2005 cu privire la exercitarea profesiunii de medic, art. 14 lt. (c), art. 12; Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192/2017, cap. IV.

VII. Acordarea asistenței medicale la plasare în izolator

- 7.1. La momentul intrării în IDP, orice persoană reținută urmează să fie supusă imediat examenului medical³⁰. Examinarea medicală inițială/primară se realizează cu 2 scopuri:
- 1) asigurarea garanției fundamentale la examinare medicală;
 - 2) constatarea stării de sănătate a persoanei reținute și identificarea necesităților de intervenție și asistență medicală;
 - 3) asigurarea continuității tratamentelor prescrise;
 - 4) identificarea și izolarea bolnavilor cu boli infecțioase;
 - 5) documentarea oricăror vătămări corporale și rele tratamente.
- 7.2. Examinarea medicală este necesar să fie efectuată la orice intrare și ieșire a persoanei deținute în IDP, indiferent de scopul acestei permutări. Datele examinării medicale sunt anexate la Fișa medicală a persoanei reținute. Evidența examinărilor medicale se realizează în Registrul de examinări medicale.
- 7.3. Înainte de a începe examinarea medicală, persoana reținută trebuie informată despre scopul acesteia. Examinarea medicală a persoanei reținute se face doar în baza unui acord informat din partea persoanei reținute sau, după caz de către reprezentantul legal al acesteia.
- 7.4. Examinarea medicală trebuie să fie efectuată de către personalul medical al IDP. În cazul în care, din anumite motive, personalul medical al IDP nu este prezent în instituție la momentul intrării unei persoane reținute, constatarea stării de sănătate a persoanei reținute se face prin escortarea acesteia la cea mai apropiată secție UPU/secție specializată³¹. Fișa de examinare eliberată de specialiștii instituției medicale se anexează la Fișa medicală.
- 7.5. Persoanele de gen feminin, indiferent de vârstă sau naționalitate, pot solicita ca examinarea medicală să fie făcută de specialistul medical de același gen.
- 7.6. Persoanelor de gen feminin cu vătămări corporale trebuie să le fie asigurată examinarea de către medicul ginecolog și medicul psihiatru din cadrul Secției consultative/Secției de internare a instituției spitalicești/UPU din teritoriu pentru a constata/identifica un posibil viol și stresul post-traumatic. În astfel de cazuri, personalul medical se va asigura că vătămarile corporale nu au fost aplicate de către salariații Poliției care au contactat cu persoana reținută.
- 7.7. Femeile gravide reținute și luate în custodia Poliției vor fi consultate și examinate de către medicul ginecolog din cadrul Secției consultative/Secției de internare a instituției spitalicești/UPU din teritoriu, unde, în mod obligatoriu, vor fi escortate de către Poliție.
- 7.8. Examinarea medicală a persoanei reținute se realizează de către personalul medical al IDP în biroul special amenajat pentru examinarea reținuților cu

³⁰ Codul de executare (Legea nr. 443/2004), art. 1751 alin. (2);

³¹ Potrivit contractului încheiat dintre subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției și instituțiile medicale din teritoriu.

respectarea condițiilor de confidențialitate deplină, în absența personalului IDP și/sau a salariaților Poliției.

- 7.9. Nici o persoană terță fără specializare medicală nu poate să fie prezentă în camera de examinare. În situații excepționale, la solicitarea expresă a personalului medical, pot fi întreprinse măsuri speciale de securitate pentru a interveni în caz de necesitate (spre exemplu, un salariat al Poliției se află în preajma spațiului unde are loc examinarea medicală și este disponibil să intervină în caz de solicitare).
- 7.10. În cazul în care personalul medical solicită prezența salariaților Poliției în timpul examinării medicale a persoanei reținute, aceasta trebuie să fie asigurată de către un salariat de același gen cu persoana examinată. Salariatul Poliției prezent la examinarea medicală se va afla în cel mai îndepărtat colț al sălii de examinare, pentru menținerea contactului vizual cu persoana reținută dar, pe cât este posibil, cu evitarea contactului auditiv cu referire la informația medicală discutată de către persoana deținută cu personalul medical. Personalul medical urmează să noteze în raportul/actul său numele și funcțiile persoanei terțe prezente la examinarea medicală neconfidențială.
- 7.11. Persoana în privința căreia, la reținere, a fost aplicată forța fizică, mijloacele speciale sau arma de foc sau a declarat că a fost supusă unor intimidări, presiuni sau agresiuni fizice sau psihice din partea salariaților Poliției și nu doar, urmează a fi examinată imediat conform prevederilor normative în vigoare³². Personalul medical al IDP, în caz de constatare a vătămarilor corporale, va completa Formularul de examinare a leziunilor corporale, conform Anexei nr. 3 și să înregistreze acest fapt, în mod obligatoriu, într-un Registru separat, cu transmiterea informației în maxim 24 ore procurorului în modul stabilit.
- 7.12. Dacă persoana, în rezultatul vătămarilor contractate, va acuza dureri și va afirma că starea de sănătate s-a înrăutățit, se va apela Serviciul 112 pentru a solicita AMUP sau persoana va fi escortată urgent la o unitate de primiri urgente din cadrul instituției spitalicești din teritoriu.
- 7.13. La prima examinare medicală, persoana reținută este întrebată de către personalul medical al IDP dacă este beneficiar a Programelor de oricare tratament, instituția unde a primit asistența medicală și medicul curant a acesteia.
- 7.14. În cazul când personalul medical al IDP sau salariatul Poliției la momentul reținerii suspectează că persoana reținută se află sub influența drogurilor, stupefiantelor sau medicamentelor cu efect similar, sau este sub influența avansată a băuturilor alcoolice, aceasta, în mod obligatoriu, va fi escortată la o unitate de primiri urgente din cadrul instituției spitalicești din teritoriu, pentru consultarea unui medic specialist. În cazul în care medicul stabilește necesitatea internării persoanei reținute, calificând-o ca fiind în stare de urgență medicală, va fi asigurată paza acesteia pentru perioada necesară restabilirii stării de sănătate a reținuțului, conform indicațiilor medicale.
- 7.15. Dacă persoanele reținute prezintă semne grave de intoxicație alcoolică sau narcotică, stări care prezintă risc pentru viață, se solicită intervenția imediată a serviciului AMUP.

VIII. Acordarea asistenței medicale pe perioada deținerii în izolator

- 8.1. Din momentul plasării în IDP, persoanei reținute i se permite accesul la toaletă, apă și urmarea tratamentului medicamentos (pentru care are prescripția/rețeta eliberată de medic sau medicamentele luate cu sine la reținere). Tratamentul medicamentos se administrează sub supravegherea personalului medical.
- 8.2. Persoanelor de gen feminin reținute li se vor pune se la dispoziție materiale sanitare specifice particularităților sale fiziologice, precum și accesul la apa, toaletă și absorbante sanitare. Femeilor care alăptează li se va permite vizita copiilor cu stabilirea orelor și spațiilor sigure pentru alăptare.
- 8.3. Dacă în perioada plasării în IDP persoana reținută acuză anumite probleme de sănătate, aceasta va fi consultată de către personalul medical al IDP sau va fi escortată pentru consultarea unui specialist în cadrul celei mai apropiate instituții medicale din teritoriu (secție UPU/secție specializată).
- 8.4. Persoana reținută poate beneficia de serviciile de asistență medicală privată din cont propriu sau, dacă este de acord, din contul terților persoane (avocat, rude apropiate, concubin (ă)). Deținutul are dreptul de a solicita examinarea medicală de către un medic independent, la alegerea sa, sau de către un medic legist, inclusiv, din contul său³³, suplimentar la orice alt examen efectuat de medicii invitați de salariații Poliției, pe toată perioada detenției, fără anumite interdicții impuse de salariații Poliției³⁴. Pentru aceasta, persoana deținută va adresa o cerere în scris către conducerea IDP cu menționarea specialității medicului solicitat, datelor de contact (după caz) și modalitatea asumată pentru achitare.
- 8.5. Personalul medical al IDP va coordona organizarea vizitei medicului invitat de către deținut. Consultația medicului invitat va fi înregistrată în Fișa medicală a deținutului. În cazul în care medicul invitat indică necesitatea urgentă de a efectua anumite investigații, calificând starea deținutului ca fiind stare cu pericol pentru viață, deținutul va fi escortat la instituția medicală unde există posibilitatea investigațiilor prescrise sau va fi solicitat Serviciul 112 (după caz).
- 8.6. Dacă, urmare consultării medicale, persoanei reținute îi sunt prescrise anumite medicamente, acestea vor fi asigurate din stocul medicamentelor obligatorii din IDP enumerate în Anexa 4³⁵, asigurat din bugetul de stat. În caz dacă sunt prescrise medicamente care nu sunt incluse în prevederile Programului Unic, costul acestora va fi achitat de către pacient sau rudele acestuia. Conducerea IDP are obligația de a asigura completarea permanentă a setului de medicamente conform necesităților determinate, precum și gestionarea corectă a termenelor de valabilitate.
- 8.7. Pe parcursul perioadei de reținere în IDP, persoana reținută poate primi de la familie sau avocat medicamente, care sunt transmise, împreună cu prescripția medicului către personalul medical din cadrul IDP, care va face inscripțiile respective în Fișa medicală a persoanei reținute.
- 8.8. Personalul medical al IDP va examina minuțios starea medicamentelor primite de la reținut sau rudele acestuia și corespunderea acestora cu prescripțiile medicale. În cazul în care sunt prezentate medicamente fără autorizare în Republica

- Moldova și, în lipsa unor dovezi medicale prescrise, personalul medical al IDP va solicita examinarea persoanei reținute în cadrul unei instituții medicale din teritoriu de către un medic specialist pentru maladia acuzată de către persoana reținută pentru a-i indica tratamentul necesar autorizat la nivel național.
- 8.9. Personalul medical din cadrul IDP va asigura păstrarea medicamentelor primite de la persoana reținută, în condițiile cerute de forma farmacologică (ex: preparatele termolabile în frigider), în cutii separate pe care va fi scris numele pacientului (persoanei reținute).
- 8.10. Personalul medical va informa personalul Izolatorului (salariații responsabili de activitatea de monitorizare a IDP, escorta) despre regimul administrării medicamentelor și, la necesitate, în anumite cazuri, particularitățile regimului alimentar necesar specificului bolii persoanei reținute.
- 8.11. Persoana reținută va fi escortată către punctul medical al IDP la ora indicată pentru a primi medicamentul conform prescripțiilor medicale. În cazul în care, din anumite motive, nu este asigurată prezența permanentă a personalului medical în cadrul IDP, acesta, înainte de plecare, trebuie să lase persoanei deținute doza medicamentului prescris, pentru a fi autoadministrată la ora respectivă, pe propria răspundere.
- 8.12. În cazul în care persoana reținută va avea nevoie de respectarea unui regim alimentar specific, personalul medical va atenționa despre acest fapt personalul al IDP, care va organiza posibilitatea de alimentare a persoanei reținute conform necesităților stării de sănătate.
- 8.13. Dacă persoanei reținute îi este prescrisă administrarea injecțiilor sau anumite proceduri medicale (de exemplu, schimbarea bandajelor etc.), acestea vor fi efectuate de către personalul medical al IDP, potrivit indicațiilor prescrise.
- 8.14. În cazul în care persoana reținută comunică despre faptul că este inclusă în programul de reabilitare și tratament farmacologic cu Metadonă sau Buprenorfina, lucrătorul medical al IDP va contacta, cu acordul persoanei reținute, medicul curant (din instituția medicală unde se află la evidență persoana reținută), pentru confirmare și ulterior deținutul va fi escortat pentru primirea medicației la cel mai apropiat punct de distribuție a preparatelor respective³⁶ (a se vedea Anexa nr. 5).
- 8.15. În cazul în care persoana reținută menționează că este înrolată în program de tratament antituberculos, personalul medical al IDP va contacta, cu acordul persoanei reținute, medicul curant (din instituția medicală unde se află la evidență persoana reținută), pentru confirmare și va asigura recepționarea preparatelor antituberculoase pentru pacient pentru perioada reținerii, administrate sub supravegherea strictă a personalului medical din IDP. Activitățile de control a tuberculozei în IDP se vor organiza în corespundere cu prevederile protocolului clinic național „Tuberculoza la adult”³⁷.
- 8.16. În cazul în care persoana reținută menționează că administrează tratament anti-retroviral (ARV), personalul medical va contacta, cu acordul persoanei reținute, medicul infecționist sau alt specialist indicat de către persoana reținută, pentru confirmare și va asigura recepționarea medicamentelor pentru pacient pentru

- perioada reținerii, administrate sub supravegherea strictă a personalului medical din IDP.
- 8.17. În cazul când persoana reținută în cadrul IDP are anumite necesități speciale, legate de oarecare dezabilitate, somatică sau psihiatrică, după caz, la necesitate, aceasta poate fi plasată separat de alte persoane reținute, pentru a evita momente de umilire sau lezare a demnității de către alte persoane reținute. Încăperea de deținere trebuie să fie adaptată nevoilor speciale ale persoanei.
 - 8.18. În cazul în care persoana reținută declară refuz de hrană, aceasta este obligatoriu monitorizată de către personalul medical din cadrul IDP, conform Anexei nr. 4.
 - 8.19. Personalul medical al IDP are obligația de organiza supravegherea persoanelor cu dezabilități mentale, inclusiv cu tentativă de suicid și să organizeze asistență medicală specializată necesară în regim de urgență (consultarea psihiatrului, internarea în instituția specializată).
 - 8.20. La spitalizarea persoanelor reținute, se va asigura escorta și paza acestora în instituția spitalicească pe perioada internării. Costurile pentru spitalizarea persoanelor reținute vor fi suportate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină în baza poliței de asigurare a persoanei reținute (în cazul când această persoană este asigurată) sau de către bugetul de stat (în cazul persoanelor neasigurate) în baza contractului de prestări servicii încheiat între subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției și instituțiile medicale de diferit profil (cel puțin pentru servicii terapeutice, chirurgicale, psihiatrice și stomatologice).
 - 8.21. Informația referitoare la intervențiile și asistența medicală acordată pe perioada aflării în custodia Poliției va fi înregistrată, în mod obligatoriu, în Fișa medicală a persoanei reținute care va fi anexată cu respectarea confidențialității la dosarul personal al deținutului, iar copia în dosarul de nomenclator. Rezultatele fiecărei examinări, declarațiile relevante ale deținutului și concluziile personalului medical trebuie înregistrate oficial de către personalul medical și puse la dispoziția deținutului și avocatului acestuia³⁸. Toate datele privind asistența medicală acordată trebuie să fie înscrise în registrele respective din cadrul IDP.
 - 8.22. Orice persoană plasată în IDP, obligatoriu, trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul eliberării. Constatările personalului medical din cadrul IDP se înregistrează în Registrul examinărilor medicale al Izolatorului și Fișa medicală a deținutului.
 - 8.23. Este important de a asigura păstrarea confidențialității datelor cu caracter medical al persoanei reținute. Personalul medical urmează să se asigure că persoanele neautorizate nu au acces la datele cu caracter medical, prin stocarea acestor informații în spații care pot fi încuiate și/ sau sigilate. Păstrarea informației medicale (fișelor și registrelor) se va realiza în safeul din biroul personalului medical al IDP. Sălile destinate asistentei medicale din cadrul IDP nu se vor dota cu camere de supraveghere video.

IX. Acordarea asistenței medicale în procesul de transportare a persoanei reținute

- 9.1. Salariatul Poliției care asigură escortarea are obligația de a verifica și/sau a coordona cu personalul medical din cadrul IDP dacă persoana privată de libertate poate fi transportată cu autoturismul specializat din dotare și nu necesită asistență medicală în timpul transportării. Situațiile care necesită asistență medicală pe durata transportării sunt descrise în cadrul normativ în vigoare³⁹.
- 9.2. În cazul în care starea de sănătate a persoanei reținute este gravă, se solicită transportarea cu ajutorul ambulanței.⁴⁰
- 9.3. Pentru transportarea persoanelor cu dezabilitate loco-motorie va fi solicitată utilizarea unităților de transport din dotarea Poliției, cu capacitate de a asigura accesul și fixarea dispozitivului/ scaunului pe roțile.
- 9.4. La transportare, în cazul pacienților cu anumite maladii cronice (ex.: diabet zaharat, maladii cardiace, astm bronhic etc.) care pot necesita administrarea urgentă a unui medicament, pentru a evita dezvoltarea unor stări cu risc pentru viață, personalul medical al IDP va însoți, după posibilitate, persoana escortată sau va transmite acesteia o doză minimă necesară a medicamentului cu indicațiile pentru administrarea urgentă, la necesitate (ex.: oferirea spray-ului pentru cuparea crizei astmatice sau oferirea unei pastile pentru a fi administrată de către persoana reținută în caz de criză/acces etc.).
- 9.5. Autoturismul specializat din dotare folosit pentru transportarea reținuților trebuie să fie aprovizionat cu butelii cu apă potabilă suficientă și aerisire adecvată, pentru a nu agrava starea de sănătate a persoanei transportate. În autoturism trebuie să fie trusa medicală dotată conform cerințelor specificate în Anexa nr. 2.
- 9.6. Personalul responsabil de escortă trebuie să posede cunoștințe de bază (Suport Vital de Bază) pentru acordarea primului ajutor în cazul urgențelor medicale posibile în timpul transportării, inclusiv cu utilizarea medicamentelor și consumabilelor din trusa medicală disponibilă. Personalul trebuie să fie instruit periodic în acest domeniu.
- 9.7. Când se află într-o zonă sigură, persoana escortată poate primi de la apărător sau familie, cu acceptul superiorului escortei, medicamente pentru care există rețeta eliberată de medic sau este indicată în extrasul medical. Acestea vor fi transmise superiorului escortei și, ulterior, personalului medical din cadrul IDP care le va înregistra, respectiv, le va asigura păstrarea și va monitoriza/coordona administrarea ulterioară a medicamentului conform prescripțiilor.
- 9.8. În situația în care persoana reținută reclamă înrăutățirea stării de sănătate în timpul escortei, salariatul Poliției va apela Serviciul 112 și va solicita AMUP sau, după caz, se va deplasa la cea mai apropiată instituție medico-sanitară care are secție UPU. Constatările și recomandările medicale primite de la personalul serviciului AMUP, precum și tratamentul prescris de către medicii unităților spitalicești (UPU), sunt transmise imediat de către personalul de escortă, cu

respectarea confidențialității informației primite, personalului medical din cadrul Izolatorului sau penitenciarului (după caz).

X. Registrele de evidență a asistenței medicale acordate

- 10.1. Procesul de acordare a asistenței medicale va fi reflectat în următoarele registre-cadru:
- 1) Registrul examinărilor medicale la intrare/ieșire din IDP;
 - 2) Registrul de evidență a solicitărilor 112 (echipele serviciului AMUP);
 - 3) Registrul persoanelor în Izolator medical;
 - 4) Registrul de evidență a leziunilor traumatice;
 - 5) Registrul de evidență a persoanelor aflate în refuz de hrană;
 - 6) Registrul examinărilor medicale pe perioada deținerii (inclusiv private, din cont propriu);
 - 7) Registrul persoanelor internate/consultate în IMSP;
 - 8) Registrul fișelor medicale;
 - 9) Registrul de evidență a medicamentelor;
 - 10) Registrul medicamentelor recepționate de la rude;
 - 11) Registrul referitor la managementul deșeurilor medicale;
 - 12) Registrul de sterilizare/autoclavare;
 - 13) Registrul de funcționare a lămpilor de cuarț;
 - 14) Registrul stării sanitaro-igienice și dezinfectărilor în IDP;
 - 15) Registrul controlului alimentării deținuților, inclusiv dietetice;
 - 16) Registrul pentru înregistrarea și raportarea cazurilor de tortură, tratament inuman sau degradant;
 - 17) Dosar de nomenclator a fișelor medicale, rețetelor prescrise etc.
- 10.2. Formele de evidență a informațiilor conținute în Registrele-cadru enunțate la pct. 7.1. vor fi aprobate prin actul administrativ al șefului Inspectoratului General al Poliției.
- 10.3. Registrele vor fi achiziționate centralizat din bugetul de stat și vor fi incluse în Nomenclatorul registrelor aflate la balanța subdiviziunii.
- 10.4. Orice altă formă de evidență a informației care excede tipul de Registru prevăzut la pct. 9.1. se interzice.

XI. Constatări/recomandări

- 11.1. **Constatare.** A fost determinată o neconcordanță de prevederi depășite în anumite acte normative existente la moment.
- Recomandare.** Este necesar de revizuit și de ajustat la cadrul normativ actual Ordinele ministrului afacerilor interne nr. 17/20; nr. 109/96/134; nr. 31; nr. 384 și Ordinele șefului IGP nr. 193 și nr. 195.
- 11.2. **Constatare.** În prezent dreptul la asistență medicală a persoanei reținute este asigurat parțial de către personalul medical (felceri) din cadrul IDP și care sunt salariați direcți ai Poliției. Prin urmare, de către echipa de experți care a elaborat

prezenta Procedură s-a constatat că este afectată direct independența lucrătorilor medicali, contrar Protocolului de la Istanbul.

Recomandare. Se impune iminentă necesitate de a examina eventualitatea transferării funcțiilor de lucrători medicali (felceri) din statul de personal al Poliției la cel al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale sau către Serviciul Medical al Ministerului Afacerilor Interne. Prin urmare, va fi exclusă orice relație de subordonare a lucrătorului medical din cadrul Izolatorului cu factorii de conducere ai subdiviziunii în care funcționează Izolatorul. La fel, pe termen scurt, este recomandată dezvoltarea parteneriatelor public-private pentru completarea funcțiilor de personal medical din cadrul IDP (contracte cu IMSP sau IMP la nivel teritorial).

11.3. **Constatare.** Buna-funcționare a IDP este asigurată prin planificarea eficientă a tuturor necesităților subdiviziunii atât pe termen scurt cât și mediu. La moment lipsește o abordare unică referitor la tehnica și diligența de planificare a achizițiilor publice anuale în partea ce se referă la asigurarea infrastructurii IDP și dotarea cu trusele medicale necesare potrivit necesităților reale ale IDP.

Recomandare. Planificarea centralizată și coordonată a tuturor necesităților ce urmează a fi achiziționate de la bugetul de stat la nivel de organ central de administrare a Inspectoratului General al Poliției.

11.4. **Constatare.** La moment, lipsește un Nomenclator de standarde privind dotarea Izolatoarelor aflate în subordinea Poliției (se va preciza că în raport cu persoanele condamnate un astfel de Nomenclator este aprobat), fapt ce împiedică planificarea de achiziții și întocmirea caietelor de sarcini.

Recomandare. Se recomandă elaborarea și aprobarea unei Hotărâri de Guvern potrivit căreia dotarea Izolatoarelor să aibă loc potrivit unor standarde prestabilite, de la care să fie interzisă orice abatere sau ingeniozitate instituțională din oficiu.

11.5. **Constatare.** Lipsa personalului instruit în materie de acordare a asistenței medicale urgente constituie o gravă problemă în procesul de respectare a dreptului persoanei reținute de către Poliție la sănătate. La moment, funcționează IDP în care funcția de lucrător medical (felcer) este vacantă iar alternative de asigurare cu asistență medicală a persoanelor reținute nu este pusă la dispoziția subdiviziunilor din subordinea Inspectoratului General al Poliției în care activează IDP.

Recomandare. Se recomandă instruirea periodică a salariaților IDP pentru acordarea ajutorului medical de urgență prin cursuri de Suport Vital de Bază. Totodată, este necesară examinarea posibilității contractării serviciilor de asistență medicală pentru IDP.

11.6. **Constatare.** Prezența limitată a personalului medical în cadrul Izolatorului (angajat parțial) sau doar pe ore fixe de muncă, inițiază bariere în accesul adecvat la asistență medicală a persoanelor reținute, inclusiv examinarea acestora la intrare în Izolator, pe parcursul orelor de noapte sau în zilele de odihnă.

Recomandare. Se recomandă revizuirea statelor de personal ale IDP cu includerea unor funcții suplimentare pentru personalul medical angajat pentru a asigura prezența permanentă (24 ore) a acestor specialiști în IDP și cu remunerarea respectivă pentru turele de noapte.

11.7. **Constatare.** Conform statelor de personal ale IDP nu exista poziție de medic, doar personal medical mediu, care are abilități și drepturi mult mai limitate în ceea ce ține de deciziile medicale. Deoarece se recomandă examinare,

consultarea și chiar prescrierea unor tratamente persoanelor reținute, este important de a diviza clar responsabilitățile incluse în fișele de post ale medicului și personalului medical mediu.

Recomandare. De revizuit statele de personal medical al IDP și de introdus funcția de medic. 11.8. **Constatare.** Calitatea serviciilor medicale acordate în cadrul IDP trebuie să fie echivalentă celor din comunitate, respectiv acreditate. Cabinetele/punctele medicale din cadrul IDP trebuie să fie ajustate unui tip de subdiviziuni din asistență medicală primară și anume nivelului de asistență oferită în cadrul Oficiilor de Sănătate.

Recomandare. De inițiat procedura de acreditare a cabinetelor medicale din cadrul IDP de către Agenția de Evaluare și Acreditare în Sănătate, conform legislației.

11.9. **Constatare.** În rezultatul acordării asistenței medicale acordate în cadrul IDP vor apărea deșeurile medicale (ace, seringi, mănuși, pansamente contaminate etc.) care trebuie eliminate în conformitate cu cadrul normativ în vigoare.

Recomandare. Administrația IDP împreună cu personalul medical trebuie să prevadă o procedură internă separată pentru modul de colectare separată pe tipuri, împachetare, etichetare, stocare temporară, transportare în cadrul instituțiilor producătoare, tratare, livrare, eliminare și evidență a deșeurilor rezultate din activitatea medicală.

11.10. **Constatare.** Personalul medical al IDP trebuie să își actualizeze periodic cunoștințele prin instruire continuă în conformitate cu legislația în vigoare care se referă la cadrele medicale. **Recomandare.** De a include în contractul de muncă și fișa de post a personalului medical această obligație. Serviciul responsabil de gestionarea resurselor umane trebuie să monitorizeze acest proces cu prevederea resurselor necesare pentru achitarea perfecționărilor planificate periodic.

11.11. **Constatare.** În perioada de aflare în IDP, deținuții pot avea nevoie de asistență medicală pentru stări chirurgicale, ginecologice sau somatice acute, probleme acute de sănătate mintală și stomatologice.

Recomandare. Trebuie să se asigure accesul persoanelor deținute la tot spectrul de servicii medicale necesare, prin încheierea contractelor cu instituții medicale respective din teritoriu (servicii terapeutice, chirurgicale, ginecologice, psihiatrice și stomatologice).

11.12. **Constatare.** Inspectoratul General al Poliției, prin intermediul serviciilor de resort trebuie să organizeze procesul de asigurare a stocului de medicamente necesare și respectarea termenelor de valabilitate, conform prevederilor prezentei proceduri.

Recomandare. Grupul de lucru pe achiziții va asigura anual procurarea medicamentelor conform listei recomandate.

11.13. **Constatare.** La moment nu sunt duse evidențe cu referire la activitatea personalului medical al IDP și asistența medicală acordată persoanelor aflate în custodia Poliției.

Recomandare. Se recomandă evaluarea anuală a datelor din registrele de evidență, elaborare unui set de indicatori privind monitorizarea respectării dreptului la sănătate și acordarea asistenței medicale pentru persoanele aflate în custodia Poliției.

11.14. **Constatare.** Organizarea alimentării persoanelor reținute se organizează de către subdiviziunea în care funcționează IDP și calitatea diferă de la o instituție la alta. Nu există prevederi legale privitor la organizarea alimentației reținuților (inclusiv dietetice) pe durata escortării din/în IDP.

Recomandare. Aprobarea actului normativ privind alimentarea deținuților, inclusiv dietetică. Extinderea bunei practici de contractare a serviciilor de alimentare a reținuților de la IMSP SR teritorial, fapt ce oferă posibilitatea alimentării dietetice.

ANEXA nr. 1
la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444
din „15” noiembrie 2019.

Dotarea punctului medical al IDP

Nr.	Denumire	Descriere	unități
Aparate, dispozitive și instrumente medicale			
1.	Stetofonendoscop		1
2.	Tensiometru (tonometru)		1
3.	Otoscop		1
4.	Stativ de eprubete		1
5.	Termometru medical	- -	2
6.	Garou hermostatic	- -	1
7.	Centimetru (banda)		1
8.	Stativ pentru infuzie	- -	1
9.	Penseta/pensa anatomica	- -	2
10.	Pensete/pense chirurgicale	- -	3
11.	Foarfece chirurgicale încovoiate, drepte	- -	2-3
12.	Pipete	- -	3-5
13.	Termofor	- -	1-2
14.	Pare de cauciuc	de dimensiuni diferite	2-3
15.	Cântar medical cu antropometru		1
16.	Glucometru		2
17.	Pulsoximetru		1
18.	Lampă UV pentru dezinfecția aerului		2
19.	Atele Kramer, set		1
20.	Set pentru mica chirurgie		1
21.	Fixator lingual		1
22.	Cronometru		1
23.	Dilatator oral		1
24.	Spatule		3
25.	Defibrilatorul portativ		1
26.	Electrocardiograf cu 6 canale și descifrare automată		1
27.	Măsuță mobilă pentru instrumente medicale		1
28.	Casolete (medii, mari)		3

Nr.	Denumire	Descriere	unități
Consumabile			
29.	Vată	50g	1 pachet
30.	Fașă sterilă	14 x 7 cm	5 bucăți
31.	Fașă sterilă	10 x 5 cm	5 bucăți
32.	Fașă n/sterilă	14 x 7 cm	5 bucăți
33.	Fașă n/sterilă	10 x 5 cm	5 bucăți
34.	Bandă adezivă rolă	2,5 x 5 cm	1 bucată
35.	Seringă	2ml	5 seringi
36.	Seringă	5ml	5 seringi
37.	Seringă	10ml	5 seringi
38.	Seringă	20ml	5 seringi
39.	Seringă	30ml	5 seringi
40.	Seringă	50ml	5 seringi
41.	Sisteme pentru perfuzie	- -	5 sisteme
42.	Cateter i/v	De diferite mărimi	10 unități
43.	Seringă JANE	60 ml	2 seringi
44.	Sisteme pentru infuzomat	- -	1 bucată
45.	Mănuși sterile	- -	5 perechi
46.	Mănuși n/sterile	- -	10 perechi
47.	Vaselina unguent	- -	1 tub
48.	Tifon medicinal	50-150 mg	5 bucăți
49.	Pachete de pansament sterile	- -	2-5 bucăți
50.	Emplaste diverse	- -	5-10 bucăți
51.	Pachet hipotermic		
52.	Teste expres diagnostic		
	- glicemie,		1 pachet
	- hematurie,		1 pachet
	- acetonurie		1 pachet

ANEXA nr. 2
la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444
din „15” noiembrie 2019

Acord pentru propria răspundere a persoanei la momentul reținerii pentru luarea cu sine a unor medicamente necesare stării de sănătate

Subsemnatul (nume, prenume al persoanei reținute) _____

An naștere _____ Domiciliu _____

Reținut la data de _____ Localitatea _____

Declar că trebuie să iau cu mine, la momentul reținerii, medicamentul de care am nevoie pentru administrare continuă

Pot prezenta dovada prescripțiilor medicale DA / NU

Îmi asum, pe propria răspundere, primirea acestui medicament doar în conformitate cu necesitatea stării mele de sănătate.

Persoana reținută _____
nume, prenume _____ semnătura _____

A efectuat reținerea _____
nume, prenume _____ semnătura _____

ANEXA nr. 3
la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444
din „15” noiembrie 2019

Formular de examinare a leziunilor corporale

EXAMINARE MEDICALĂ nr. _____ (conform Registrului de leziuni corporale)
Nume, Prenume _____

a.n. _____

Sosit din: _____ Durata examinării _____

Si-a dat consimțământul: **DA / NU**

Motivul examinării: a) autoadresare b) la primire în IDP c) la ieșire din IDP
d) altul _____

Condiții de examen medical efectuat:

- A. Confidențial
- B. În prezența angajatului SDE (nume, prenume) _____
- C. În prezența altei persoane (nume, prenume, funcție) _____

Motivul prezenței unei persoane terțe la examinare

Anamneza (circumstanțele în care au parvenit leziunile corporale, data ora din explicațiile deținutului, consecutivitatea apariției și evoluția simptomelor, cauzele și condițiile în care acestea s-au instalat) _____

Categorisirea leziunilor:

- A. Lezare accidentală (singur deținutul)
- B. Lezare conștientă (auto-mutilare)
- C. Altercație între deținuți
- D. Aplicarea forței fizice de către angajații Poliției
- E. Aplicarea mijloacelor speciale
- F. Activități sportive
- G. Activități de muncă (remunerată, neremunerată)
- H. Altele (specificați) _____

Acuzele: _____

STAREA GENERALĂ

Starea generală	Poziția	Tip constituțional	Conștiința
1. Satisfăcătoare 2. Grav-medie 3. Gravă 4. Foarte gravă	1. Activă 2. Pasivă 3. Forțată	1. Normostenic 2. Hipostenic 3. Hiperstenic	1. Clară 2. Obnubulare superficială 3. Obnubulare profundă 4. Sopor 5. Comă
Pupilele	Zgomotele cardiace	Puls	Tegumentele
1. Simetrice 2. Anizocorie 3. Reacție fotomotorie: A Da B Nu 4. Reflexele sunt: A păstrate B diminuate C lipsesc Scala Glasgow: <i>(puncte)</i>	1. Clare 2. Atenuate 3. Asurzite 4. Ritmice 5. Aritmice T/A t°C	1. Normal 2. Accelerat 3. Bradicardie 4. Slab 5. Filiform Lipsește	1. Roz pale 2. Palide 3. Cianotice 4. Hiperemiate 5. Uscate 6. Umede 7. Transpirație abundentă
Deregări psihice	Respirația	Dispnee:	Limba:
A da B nu 1. Stare de ebrietate: A alcoolică B narcotică C necunoscută 2. Maniacale 3. Depresiv 4. Catatonic 5. Psihomotorii 6. Altele	1. Murmur vezicular 2. Murmur vezicular diminuat 3. Respirație aspră 4. Suflu bronșic Lipsește	1. Expiratorie 2. Inspiratorie 3. Mixtă	1. Umedă 2. Uscată 3. Curată 4. Saburată

Abdomenul: 1. Suplu 2. Balonat 3. Asimetric 4. Dureros 5. Încordat 6. Obișnuit. 7. În actul de respirație A participă B nu participă	Ficatul _____
	Splina _____
	Scaunul _____
	Micțiunea _____

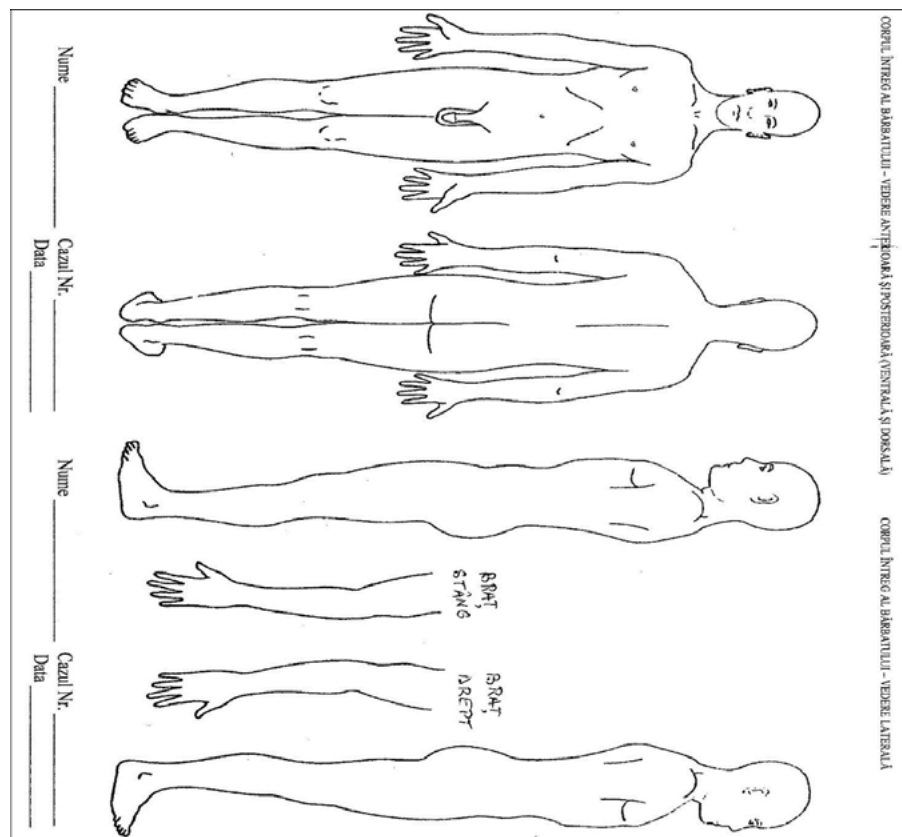
Status localis, date obiective adăugătoare, (descrierea și circumstanțele în care au parvenit leziunile corporale, data, ora) _____

Localizarea exactă a leziunii (regiunea anatomică, coraportul cu regiunile anatomice de reper)

1. **Cap** _____
2. **Cavitatea bucală:** _____
3. **Gît** _____
4. **Membrele superioare:** **A** drept **B** stîng _____
5. **Torace:** **A** anterior **B** posterior _____
6. **Bazin:** **A** anterior **B** posterior _____
7. **Membrele inferioare:** **A** drept **B** stîng _____
8. **Mîini:** **A** dreapta **B** Stînga _____
9. **Tălpi:** **A** dreaptă **BG** stînga _____
10. **Organele genitale** _____

CARACTERISTICA LEZIUNILOR

Tipul leziunii:	Forma leziunii:	Orientarea leziunii (față de linia mediană a corpului, organului, osului)
1. Plagă	1. Liniară	1. Verticală
2. Echimoză	2. Ovală	2. Orizontală
3. Excoriație	3. Rotungită	3. Oblică
4. Alta	4. Punctiformă	4. Alta
	5. Neregulată	
	6. Alta	



Notă: Lucrătorii medicali și experții judiciari medico-legali în mod obligatoriu vor asigura fotografierea leziunilor corporale sau a consecințelor acestora și vor elabora anexa – planșa fotografică, la actele medicale sau la raportul medico-legal. Fotografiile leziunilor persoanelor care pretind că au fost supuse torturii, tratamentului inuman sau degradant se realizează de color, cu utilizarea unei benzi de măsură sau a altor mijloace, care arată scara la care s-a realizat fotografierea. – punctul 30 al Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.

ASIGURAREA ASISTENȚEI MEDICALE ÎN CAZ DE REFUZ DE HRANĂ

Refuzul de hrană este o modalitate de protest, prin care, o persoană în deplinătațea facultăților mintale, decide autoprivirea de hrană. Refuzul de a se alimenta poate fi asociat cu decizia de autoprivire de apă. Refuzul de hrană nu constituie abatere disciplinară.

Salariații din cadrul IDP iau măsuri pentru ca deținutul în refuz de hrană să fie ținut sub supravegherea atentă a personalului medical și oferirea asistenței medicale corespunzătoare, astfel încât viața acestuia să nu fie pusă în pericol. Zilnic, personalul medical al IDP are obligația să-l consulte și să-l viziteze pe deținutul care-și menține refuzul de hrană, efectuând mențiunile corespunzătoare într-un registru special și în Fișa medicală a deținutului.

În funcție de evoluția stării de sănătate, personalul medical al IDP va hotărî asupra modalităților de tratament medical necesar pentru menținerea funcțiilor vitale, dacă deținutul nu refuză asistența medicală.

Deținutul aflat în refuz de hrană nu poate primi pachete cu alimente și țigări, dar poate să primească vizite și are dreptul de a primi sau trimite corespondență.

Deținutul care refuză hrana va fi alocat zilnic la normele de hrană. Administrația IDP, prin personalul său, are obligația ca, la orele de servire a mesei, să ofere hrana, urmând ca deținutul să-și exprime opțiunea. Deținutului aflat în refuz de hrană îi este alocată zilnic norma de hrană potrivit categoriei din care face parte, aceasta având posibilitatea să-și exprime opțiunea:

- 1) să nu primească hrană, continuând Refuzul de hrană;
- 2) să accepte hrană, acest lucru fiind considerat ca act de voință personală prin care încetează Refuzul de hrană.

Acceptarea hranei se consideră act de voință personală, prin care deținutul încetează refuzul de hrană declarat anterior. Acest fapt se va înscrie în Fișa medicală a deținutului, iar deținutul va declara, în scris, că înțelege că încetează refuzul hranei.

Lucrătorul medical este obligat să-i acorde deținutului asistență medicală atât timp cât este necesar. Procedura de urmat în cazul în care un deținut dorește să refuze hrana este următoarea:

- 1) deținutul depune o cerere, care este prezentată șefului instituției;
- 2) șeful IDP împreună cu lucrătorul medical vor explica deținutului urmările dăunătoare la care se expune, menționându-i mijloacele legale pe care le poate folosi pentru rezolvarea problemelor invocate;
- 3) personalul medical de gardă va consulta deținutul, menționând starea de sănătate, cu consemnarea acestui fapt în Registrul de evidență a deținuților aflați în refuz de hrană;

Dacă deținutul renunță la forma de protest, acest lucru va fi consemnat printr-o cerere (declarație) scrisă și semnată de aceasta, care se anexează la dosarul personal. Zilnic și ori de câte ori este necesar, personalul medical al IDP va consulta deținutul aflat în refuz de hrană; va lua toate măsurile necesare pentru supravegherea medicală a deținutului: monitorizarea tensiunii arteriale (TA), pulsului, glicemiei și orice alte măsuri medicale ce se impun.

Toate manevrele medicale ce vizează starea de sănătate a deținutului se efectuează conform legislației, cu acordul acestuia, atâta timp cât este conștient și are discernământul păstrat.

Ca urmare a monitorizării zilnice, medicul poate constata una din următoarele situații:

- 1) continuarea Refuzului de hrană și dacă starea de sănătate este bună, se continuă supravegherea medicală. Dacă starea de sănătate se agravează semnificativ, se decide asupra internării în cea mai apropiată instituție medico-sanitară spitalicească cu serviciu de primiri urgente;
- 2) faptul că deținutul se alimentează, chiar dacă aceasta nu recunoaște. În acest caz, se realizează o discuție cu deținutul în vederea depunerii cererii de refuz de greva foamei.

Ieșirea din Refuzul de hrană este consemnată în Registrul, sub semnătura deținutului. La ieșirea din Refuzul de hrană, deținutul va depune o declarație scrisă a cărei copie va fi anexată la dosarul personal. Dacă deținutul nu va da declarație scrisă în acest sens, la dosarul personal se va anexa o copie a procesului verbal de ieșire din Refuz de hrană, proces-verbal întocmit de personalul medical și salariații din cadrul IDP.

Dacă pacientul este conștient, cu starea de sănătate alterată și refuză tratamentul, se constituie o comisie formată din lucrătorul medical și Serviciul 112 care îi vor aduce la cunoștință pacientului riscurile la care se supune prin acest refuz, inclusiv riscul vital. Se redactează un proces-verbal pe care îl semnează toți membrii comisiei, care este atașat la Fișa medicală, iar o copie a acestuia se atașează la dosarul deținutului.

Atribuțiile personalului medical în conduita deținutului aflat în refuzul hranei sunt:

- 1) explică persoanei, care refuză să primească hrana, consecințele deciziei sale asupra stării de sănătate;
- 2) organizează consultația medicului psihiatru în vederea asistenței de sănătate mintală și, eventual, tratament;
- 3) examinează zilnic persoana aflată în refuz de hrană: anamneză, examen clinic, măsurarea constantelor vitale;
- 4) consemnează zilnic evoluția stării de sănătate în fișa medicală a deținutului și Registrul de evidență a deținuților aflați în refuz de hrană
- 5) solicită transferul în spital sau a serviciului 112 a deținutului atunci când starea de sănătate se agravează, iar în instituție nu poate fi asigurată asistența medicală corespunzătoare.

ANEXA nr. 4
la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444
din „15” noiembrie 2019

Lista medicamentelor obligatorii din punctul medical al IDP

Nr.	Denumirea comună internațională a medicamentului	Forma de livrare	Cantitatea minimă
ANTICOLINERGICE			
1.	Atropini sulfas	1mg/ml	2 fiole
2.	Platyphyllini hydrotartras	2mg/ml	2 fiole
ADRENOMIMETICE			
1.	Salbutamolom	100mcg/doza (200 doze)	1 flacon
2.	Dobutamimum	5mg/ml 5ml	2 fiole
3.	Epinephrinum	1mg/ml	10 fiole
4.	Phenylephrinum	10mg/ml	2 fiole
5.	Norepinephrine	2 mg/ml	3 fiole
6.	Ephedrinum	10 mg/ml	2 fiole
DOPAMINOMIMETICE			
1.	Dopaminum	40 mg/ml 5 ml	2 fiole
ADRENOBLOCANTE			
1.	Metoprololum	compr. 50 mg, 25 mg	10 compr.
2.	Metoprololum	1 mg/ml 5 ml	2 fiole
3.	Urapidilum	5 mg/ml 5 ml	2 fiole
4.	Labetalolum	5 mg/ml 20 ml	2 fiole
ANESTEZICE LOCALE			
1.	Lidocaine hydrochloridum	20 mg/ml	2 fiole
ANALGEZICE OPIOIDE			
1.	Morphinum	10 mg/ml	2 fiole
2.	Tramadolum	50 mg/ml	5 fiole
3.	Fentanylum	0,05 mg/ml	1 fiole
4.	Omnoponi	20 mg/ml	1 fiole
5.	Trimeperidinum	20 mg/ml	1 fiole
ANALGEZICE ANTIPIRETICE			
1.	Metamizoli	500 mg/ml	2 fiole
ANALEPTICE			
1.	Nicethamidum	25 mg/ml	2 fiole
NEUROLEPTICE			
1.	Chlorpromazinum	25 mg/ml	2 fiole

Nr.	Denumirea comună internațională a medicamentului	Forma de livrare	Cantitatea minimă
TRANCHILIZANTE			
1.	Diazepamum	5 mg/ml; 2,5 mg/ml tub rectal	2 fiole / 2 tuburi
ANTICONVULSIVANTE (ANTIEPILEPTICE)			
1.	Phenytoinum	100 mg/ml	2 fiole
2.	Phenobarbitalum	100 mg/ml	2 fiole
EXCITANTE A SNC			
1.	Coffeinum natrii benzoas	200 mg/ml	2 fiole
SPASMOLITICE			
1.	Aminophyllinum	24 mg/ml	4 fiole
2.	Drotaverin hydrochloridum	20 mg/ml	2 fiole
3.	Papaverinum	20 mg/ml	2 fiole
4.	Metamazoli Natrium+Pitofenonum+ Fenpiverini Bromidum	2500 mg + 10 mg + 0,1 mg/ml, 5 ml	2 fiole
EXPECTORANTE			
1.	N-acetylcysteinum	200 mg	2 plicuri
REMEDII CARDIOTONICE			
1.	Digoxinum	0,25 mg/ml	2 fiole
ANTIARITMICE			
1.	Amiodaronum	150 mg/ml, 3 ml	2 fiole
2.	Procainamidum	100 mg/ml	2 fiole
3.	Propafenoni hydrochloridum	3,5 mg/ml	2 fiole
ANTAGONIȘTII CALCIULUI (BLOCANTELE CANALELOR DE CALCIU)			
1.	Verapamilum	2,5 mg/ml	2 fiole
2.	Nifedipinum	10 mg	10 compr.
3.	Nicardipinum	10 mg	10 compr.
ANTIANGINOASE			
1.	Nitroglycerinum	0,5 mg	10 compr.
2.	Nitroglycerinum	10 mg/ml	2 fiole
3.	Nitroglycerinum	0,4 mg/doza	1 flacon
4.	Fenoldopamum	10 mg/ml	2 fiole
ANTIHIPERTENSIVE			
1.	Magnesii sulfas	250 mg/ml	4 fiole
2.	Methyldopum	250 mg	10 compr.
INHIBITORII ENZIMEI DE CONVERSIE ȘI ANTAGONIȘTII ANGIOTENZIN-II RECEPTORILOR			
1.	Captoprilum	25 mg; 50 mg	10 compr.

Nr.	Denumirea comună internațională a medicamentului	Forma de livrare	Cantitatea minimă
2.	Enalaprilum	1,25 mg/ml	2 fiole
VASOCONSTRICTOARE			
1.	Adenosini phosphas	10 mg/ml	10 fiole
DIURETICE			
1.	Mannitolum	Sol. perfuzabilă 20 % 200 ml	1 flacon
2.	Furosemidum	10 mg/ml	5 fiole
ANGIOPROTECTOARE			
1.	Etamsylatum	250 mg/2 ml	2 fiole
PREPARATE ANTIULCEROASE			
1.	Famotidium	20mg + 5 ml	2 fiole
ANTIVOMITIVE			
1.	Metoclopramidum	5 mg/ml	2 fiole
HEMOSTATICE ȘI ANTITROMBOTICE			
1.	Acidum aminocaproicum	Sol. Perfuzabilă 5% 100 ml	1 flacon
2.	Protamini sulfas	10 mg/ml	2 fiole
3.	Heparini natrium	5000 UA/ml	1 flacon
4.	Nadroparini calcium	Seringi preumplute de 0,3 ml	2 seringi
5.	Enoxaparini natrium	Seringi preumplute de 0,2 ml	2 seringi
6.	Clopidogrelum	75 mg	10 compr.
7.	Burete hemostatic		2 bucăți
8.	Acidum tranexamicum	50 mg/ml	2 fiole
ANTIISTAMINICE			
1.	Diphenhydraminum	10 mg/ml	2 fiole
2.	Chloropyraminum	20 mg/ml	2 fiole
3.	Clemastinum	1 mg/ml	2 fiole
ANTIISTAMINICE SISTEMICE			
1.	Natrii thiosulfas	100 mg/ml	2 fiole
ANTIINFLAMATOARE NESTEROIDIENE			
1.	Ketoprofenum	50 mg/ml	2 fiole
2.	Paracetamolum	Supozitorii 125 sau 250 mg; 200 mg sau 500 mg	10 supoz. 10 comprimate
PREPARATE ALE PROSTAGLANDINELOR ȘI ANALOGII SISTEMICI			
OCITOCICE			
1.	Oxytocinum	5 UI/ml	2 fiole
PREPARATE HORMONALE ALE CORTICOSUPRARENALILOR ȘI ANALOGII SINTETICI			
1.	Dexamethasonum	4 mg/ml	4 fiole

Nr.	Denumirea comună internațională a medicamentului	Forma de livrare	Cantitatea minimă
2.	Predmisonum	30 mg/ml	2 fiole
3.	Hydrocortisonum	25 mg/ml	2 fiole
INSULINE			
1.	Insulinum humanum	100 UI/ml	1 flacon
PREPARATE VITAMINICE ȘI VITAMINOIDE			
1.	Acidum ascorbicum	50 mg/ml	2 fiole
2.	Thiamine bromidi	50 mg/ml	2 fiole
PREPARATE VITAMINICE (HEMOSTATICE)			
1.	Thytomenadionum	10 mg/ml	2 fiole
SUBSTITUIENȚI PLASMATICI			
1.	Dextranum-70 + Natrii chloridum	200 ml 400 ml	2 flacoane 2 flacoane
2.	Dextranum-40 + Natrii chloridum	200 ml 400 ml	2 flacoane 2 flacoane
3.	Hydroxyethylamylum (HES)	6 % - 250 ml; 6 % - 500 ml	2 flacoane
SOLUȚII PERFUZABILE			
1.	Natrii chloridum	0,9 % 5 ml; 200 ml; 500 ml	10 fiole 2 flacoane 3 flacoane
2.	Natrii hydrocarbonatis	4 % 200 ml	1 flacon
3.	Dextrosom	40 % /5 ml; 5 % -50 ml; 200 ml; 20 % -200 ml; 10 % -200 ml	5 fiole 4 flacoane 2 flacoane 2 flacoane
4.	Natrii chloridum + Kalii chloridum + Calcii chloridum	0,86g +0,03g +0,033g /100 ml; 200 ml; 500 ml	3 flacoane 3 flacoane
PREPARATELE POTASIULUI			
1.	Kalii aspartas +Magnesii aspartas	452 mg +400 mg/10 ml	2 fiole
1.	Calcii gluconas	100 mg/ml	2 fiole
2.	Calcii chloridum	100 mg/ml	2 fiole
ANTISEPTICE			
1.	Hydrogenii peroxydum	3% -100 ml	2 flacoane
2.	Povidoni iodidum	10%-100 ml	1 flacon
3.	Iodum	5%-10 ml	1 flacon
4.	Viridum nitens	1%-10 ml	1 flacon

Nr.	Denumirea comună internațională a medicamentului	Forma de livrare	Cantitatea minimă
5.	Spiritus aethylicus	70%-100 ml	1 flacon
ANTIBIOTICE			
1.	Choramphenicolum	500 mg sau 1000 mg	2 flacoane 1 flacon
SULFAMIDE MICROBIENE			
1.	Sulfacetamidum natricum	200mg/ml, 10 ml	1 flacon
SORBENȚI, COMPLEXONI			
1.	Carbo activatus	Compr. 250 mg	10 compr.
2.	Glucagen HypoKit (Glucagoni hydrochloridum)	Pulbere +solvent 1 mg/ml	2 flacoane (set)
3.	Flumazenilum	0,1 mg/ml	2 fiole
4.	Methyleni coeruleum	10 mg/ml	2 fiole
RESUSCITANȚI			
1.	Ammonii causticum	10% 25 ml	1 flacon
DIVERSE			
1.	Rehydrom	3,5g +2,9g +10g/pulbere	5 pachete
2.	Oxigen medicinal	Gaz comprimat	1 butelie

ANEXA nr. 5
la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 444
din „15” noiembrie 2019

**Lista instituțiilor medicale ce acordă tratament
 farmacologic cu Metadonă**

N/O	Instituția medicală	Adresa	Telefon de contact.
1.	Administrația Națională a Penitenciarelor	mun. Chisinau, str. N. Titulescu, 35	022 409-787 022 409-717
2.	Dispensarul Republican de Narcologie IMSP	mun. Chișinău str. Petru Rareș 32	022 903 852
3.	Spitalul Raional Cahul IMSP	or. Cahul, str. Ștefan cel Mare, 23	299 22 448 299 20 952 299 23 886
4.	Spitalul Raional Ungheni IMSP	or. Ungheni, str. Natională, 37	0236 2 51 49 0236 2 51 49
5.	Spitalul Raional Comrat IMSP	U.T. A. Găgăuzia, mun. Comrat, str. Odesa, 2	029831448 029831945
6.	Spitalul Clinic Bălți IMSP	mun. Bălți, str. Decebal, 101	023158697 023158796 023158888
7.	Spitalul Raional Edineț IMSP	or Edineț, șos. Bucovinei, 1	024622448 024625434
8.	Spitalul Raional Fălești IMSP	or. Falesti, str. Ștefan cel Mare, 36	025922974 025923475
9.	Spitalul Raional Rezina IMSP	or. Rezina, str. 27 August, 7	025421622 025422448 025421623

**Procedura standard de
 operare privind
 asigurarea dreptului la
 interpret sau traducător
 pentru persoanele
 reținute, transportate,
 escortate și deținute în
 izolatoarele de detenție
 provizorie**



Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
Inspectoratul General al Poliției



ORDIN

10 decembrie 2019

mun. Chișinău

nr. 797

cu privire la aprobarea procedurii standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, transportate, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie

În scopul executării obiectivului I „Revizuirea și armonizarea cadrului normativ” acțiunea 1.2. „Elaborarea procedurilor standard de operare în domeniul reținerii, pazei și escortei persoanelor deținute” subacțiunea 1.2.2. „Elaborarea și aprobarea procedurilor standard de operare în diferite situații pentru angajați” din Planul de acțiuni privind reducerea relelor tratamente, abuzului și discriminării față de persoanele aflate în custodia Poliției pentru anii 2017–2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 748/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 340–351, art. 853), conform pct. 9 subpct. 11) al Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului afacerilor interne, aprobat prin Hotărârea guvernului nr. 693/2017 Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 322–328 art. 795, –

ORDON:

1. Se aprobă Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător în timpul reținerii, pazei și escortei persoanelor reținute/deținute, conform anexei.
2. Conducătorii subdiviziunilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne vor asigura:
 - 1) contractarea serviciilor de interpret și traducător conform prevederilor Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, cu indicarea în clauzele contractuale a obligației de prestare a serviciilor în regim de 24/7;

- 2) instruirea și controlul respectării Procedurii standard de operare aprobată prin prezentul ordin de către efectivul din subordine;
- 3) plasarea pe panoul informativ a listei interpreților/traducătorilor cu indicarea obligatorie a următoarelor date:
 - a) numele și prenumele;
 - b) limba străină pentru care este autorizat sau specializat în interpretări/traduceri;
 - c) numărul de telefon sau alte date de contact;
 - d) intervalul de timp pentru care este disponibil să interpreteze/traducă, inclusiv intervalul de timp cuprins între orele 17.00 și 8.00;
 - e) pagina web a biroului de traduceri în care activează, în cazul în care dispune de aceasta.
3. Controlul executării prevederilor prezentului ordin se atribuie fiecărui conducător în subordinea căruia activează angajați atribuiți cu competențe derivate din procedura aprobată.
4. Secția management documente a Direcției management instituțional va asigura distribuirea/comunicarea prezentului ordin subdiviziunilor interesate.

Ministru

Pavel VOICU

Aprobat
prin Ordinul ministrului afacerilor interne
nr. ___ din _____ 2019

Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător în timpul reținerii, pazei și escortei persoanelor reținute/deținute

Ținând cont de **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**, unde în articolul 5 prevede dreptul la libertate și siguranță și subliniază faptul că orice persoană arestată trebuie să fie informată în cel mai scurt timp posibil, în limba pe care o înțelege, despre motivele arestării și acuzațiile care i se aduc. Mai mult, în articolul 6, paragraful 3, punctul e) prevede dreptul inculpatului la asistență gratuită din partea interpretului în cazul în care nu înțelege sau nu vorbește limba care se utilizează în instanță,

Având în vedere aliniatul (2) articolul 1 al **Directivei 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20.10.2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale** care instituie regula potrivit căreia, dreptul la interpretare și traducere se aplică persoanelor din momentul în care acestora li se aduce la cunoștință faptul că sunt suspectate sau acuzate de comiterea unei infracțiuni și pînă la finalizarea procedurilor,

Ținând cont de **Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22.05.2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale**, în special articolul 3 alineatul (1) litera d) și anume, statele membre se asigură că persoanele suspecte sau acuzate sunt informate prompt despre cel puțin următoarele drepturi procedurale: dreptul la interpretare și traducere.

Adoptă următoarea procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, transportate, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie.

I. Scop

Procedura standard de operare privind asigurarea dreptului la interpret sau traducător pentru persoanele reținute, transportate, escortate și deținute în izolatoarele de detenție provizorie (în continuare – POS) descrie mecanismul de asigurare a persoanelor reținute cu interpret/traducător în timpul reținerii, pazei și escortei acestora de către subdiviziunile administrative și instituțiile din subordinea Ministerului Afacerilor Interne din momentul reținerii pînă la plasarea în izolatorul de detenție provizorie.

II. Domeniu

- 2.1. POS este aplicabilă tuturor angajaților în subdiviziunile administrative și instituțiile din subordinea Ministerului Afacerilor Interne care, potrivit dispozițiilor legale, interacționează cu persoanele reținute și plasate în izolatorul de detenție provizorie.
- 2.2. Dreptul persoanei reținute la interpretare și traducere, în sensul prezentei POS, trebuie asigurat de către angajații Ministerului Afacerilor Interne la toate etapele aflării acesteia în custodia Poliției, ceea ce cuprinde intervalul calculat din momentul reținerii *de facto*⁴¹ a persoanei și pînă la plasarea ei în izolatorul de detenție provizorie.

III. Documente de referință

1. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Roma, 04.11.1950;
2. Directiva 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20.10.2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale;
3. Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22.05.2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale;
4. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002;
5. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003;
6. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008;
7. Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne;
8. Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului;
9. Legea nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției;
10. Hotărîrea Guvernului nr. 979/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea tarifelor pentru serviciile prestate de interpreți și traducători autorizați;
11. Hotărîrea Guvernului nr. 333/2014 cu privire la aprobarea Regulamentului privind prestarea serviciilor de comunicare prin utilizarea limbajului mimico-gestual.

IV. Terminologie

În sensul prezentei POS, următoarele noțiuni semnifică:

interpret – persoana fizică antrenată în procesul penal sau contravențional de organele competente, ce este specializată în traducerea orală dintr-o altă limbă și/sau traducerea semnelor celor surzi, muți ori surdomuți, prin utilizarea limbajului mimico-gestual/limbajului semnelor, mijlocind înțelegerea între două sau mai multe persoane;

traducător – persoană fizică specializată în traducerea textelor scrise dintr-o limbă în alta;

⁴¹ Reținerea de facto a persoanei se consideră momentul în care persoana reținută este imobilizată fizic și privată de posibilitatea de a se deplasa liber, inclusiv aducerii acesteia în vederea întocmirii procesului-verbal de reținere.

reținere – măsură de constrângere luată de către organul competent de a priva de libertate o persoană pe un termen stabilit de legislația procesual-penală sau contravențională; **paza persoanei reținute/deținute** – acțiuni de supraveghere ca persoana reținută/deținută să fie în siguranță și să nu se eschiveze din custodia organelor de drept; **escorta persoanei reținute/deținute** – acțiuni de însoțire a persoanei reținute/deținute în timpul deplasărilor, pentru a le împiedica evadarea și a asigura securitatea celor din jur.

V. Descrierea procedurii

Secțiunea 1. Subdiviziunile investite cu atribuția de asigurare a interpretului/traducătorului pentru persoanele reținute și deținute în izolatoarele de detenție provizorie

- 5.1. Asigurarea dreptului la interpret/traducător pentru persoanele în privința cărora se desfășoară acțiuni de reținere, pază sau escortare, care nu cunosc limba în care se desfășoară aceste acțiuni, îi revine funcționarului public cu statut special din subdiviziunea sau instituția Ministerului Afacerilor Interne (în continuare – angajat al Ministerului Afacerilor Interne), care dispune de această competență conform legii.
- 5.2. Subdiviziunile sau instituțiile din subordinea Ministerului Afacerilor Interne în care funcționarii publici cu statut special au dreptul să rețină persoane sunt:
 - 1) Inspectoratul General al Poliției;
 - 2) Inspectoratul General al Poliției de Frontieră;
 - 3) Inspectoratul General de Carabinieri;
 - 4) Biroul Migrație și Azil.

Secțiunea 2. Statutul interpretului/traducătorului

- 5.3. Activitatea de interpretare/traducere se exercită de către persoana care deține autorizație eliberată de către Ministerul Justiției, în condițiile Legii nr. 264/2008.
- 5.4. Prin derogare de la pct. 5.3., în calitate de interpret/traducător poate fi atrasă și persoana care, deși nu deține autorizație eliberată de către Ministerul Justiției, cunoaște limbile necesare pentru interpretare sau traducere, semnele celor muți ori surzi, precum și terminologia juridică, deținând un document în acest sens (diploma de licență, certificat de urmare a cursurilor de instruire în domeniu, etc.).
- 5.5. Interpretul/traducătorul este independent, liber de a alege metoda interpretării și traducerii.
- 5.6. Remunerarea pentru activitatea de interpretare și traducere se efectuează în baza contractului de prestare servicii, încheiat între subdiviziunile subordonate a Ministerului Afacerilor Interne și biroul de traduceri/Asociația surzilor din Republica Moldova.

Secțiunea 3. Asigurarea dreptului la interpret/traducător

- 5.7. În fiecare caz de reținere a persoanei, dacă se constată că aceasta din urmă nu cunoaște limba în care s-a adresat angajatul Ministerului Afacerilor Interne, ultimul întreprinde măsuri în vederea asigurării unui interpret în cel mai scurt timp.
- 5.8. În vederea stabilirii limbii de comunicare cu persoana reținută, angajatul Ministerului Afacerilor Interne va ține cont de cetățenia străină, naționalitatea sau alte semne caracteristice persoanei, identificând limba de comunicare.
- 5.9. În cazul reținerii de facto sau reținerii în flagrant delict a unei persoane care nu cunoaște limba de stat, angajatul Ministerului Afacerilor Interne, în mod obligatoriu, oferă imediat, la fața locului sau cât mai curînd posibil, scrisoarea de drepturi, pusă în aplicare prin ordinul MAI nr. 284 din 19.09.2016, tradusă în limba pe care o cunoaște persoana reținută.
- 5.10. Totodată, angajatul Ministerului Afacerilor Interne întreprinde măsuri pentru a stabili o persoană din rîndul rudelor, prietenilor, colegilor ș.a. care cunoaște limba vorbită de persoana reținută, prin intermediul căreia informează reținutul despre temeiul și motivul reținerii, esența bănuielii și încadrarea juridică a faptei, oferindu-i posibilitatea de a se apăra prin toate mijloacele prevăzute de lege.
- 5.11. La fel, persoanei reținute i se aduce la cunoștință că va fi condus în subdiviziunea Ministerului Afacerilor Interne, unde va beneficia de asistența unui interpret.
- 5.12. Dacă la locul reținerii este necesar de efectuat acțiuni procesuale cu participarea persoanei reținute de facto care nu cunoaște limba desfășurării acțiunilor respective (cercetarea la fața locului, percheziții la domiciliu, ș.a.) angajatul Ministerului Afacerilor Interne întreprinde măsuri în vederea asigurării prezenței unui interpret chiar la locul reținerii de facto. În cazul cînd aceasta este imposibil de realizat, angajatul Ministerului Afacerilor Interne asigură interpretarea prin mecanismul descris la punctul 5.10.
- 5.13. În cazul necesității de asigurare a unui interpret în momentul reținerii de drept, angajatul Ministerului Afacerilor Interne contactează telefonic biroul de traduceri⁴² care a încheiat contractul de prestare servicii cu subdiviziunea în cadrul căreia activează (Inspectoratul de Poliție) și solicită prezența unui interpret pentru a participa la acțiunea de reținere a persoanei.
- 5.14. Chiar dacă se constată că persoana care urmează a fi reținută, deși este cetățean străin sau de altă naționalitate și înțelege limba în care se desfășoară procesul, însă întâmpină dificultăți la înțelegerea terminologiei juridice sau bănuielii ce i se aduce, angajatul Ministerului Afacerilor Interne este obligat să-i explice acestuia dreptul de a fi asistat de un interpret pe tot parcursul procesului.
- 5.15. Odată cu prezentarea interpretului la acțiunea de reținere a persoanei angajatul Ministerului Afacerilor Interne stabilește identitatea acestuia, competența sau deținerea dreptului de a desfășura activitatea de interpretare, explică drepturile și obligațiile de care dispune în temeiul art. 85 din Codul de procedură penală sau

⁴² Datele de contact ale biroului de traduceri vor fi preluate din lista de interpreți publicată pe pagina oficială web sau pe panoul informativ al instituției, urmare a încheierii contractului de prestare servicii.

- art. 391 din Codul contravențional, precum și răspunderea ce o poartă pentru interpretarea intenționat greșită sau pentru eschivarea de la îndeplinirea obligațiilor sale prevăzute de lege. Aceste date sunt consemnate în procesul-verbal de reținere.
- 5.16. Dacă persoana reținută vorbește o limbă rar întâlnită și nu există interpreți/traducători care pot asigura comunicarea cu persoana respectivă, angajatul Ministerului Afacerilor Interne întreprinde măsurile prevăzute la pct. 5.10.1, consemnând acest fapt în procesul-verbal de reținere.
- 5.17. În situația în care persoana reținută cere recuzarea interpretului sau traducătorului, angajatul Ministerului Afacerilor Interne este obligat să examineze cererea de recuzare în temeiul art. 244–247 din Codul de procedură penală sau art. 391 alin. (22) din Codul contravențional. Cererea de recuzare se examinează de către agentul constator în cazul procesului contravențional și de organul de urmărire penală în cazul procesului penal, dacă examinarea acestor cauze țin de competența organelor respective. Dacă recuzarea a fost înaintată verbal, de exemplu în timpul reținerii sau în timpul audierii, angajatul Ministerului Afacerilor Interne obligatoriu face mențiune în procesul-verbal al acțiunii care se efectuează.
- 5.18. Dacă în timpul examinării cererii de recuzare a interpretului sau traducătorului angajatul Ministerului Afacerilor Interne identifică sau constată că există temeiuri de recuzare prevăzute de lege, acesta admite cererea, întocmind o ordonanță argumentată în baza art. 86 alin. (3) și art. 255 din Codul de procedură penală, care se aduce la cunoștința interpretului și persoanei care a solicitat recuzarea și întreprinde acțiuni în vederea asigurării, în cel mai scurt timp, a unui alt interpret sau traducător.
- 5.19. Dacă în rezultatul examinării cererii de recuzare a interpretului sau traducătorului angajatul Ministerului Afacerilor Interne nu identifică sau constată temeiuri legale pentru admiterea cererii de recuzare, acesta respinge cererea întocmind o ordonanță argumentată în baza art. 247 alin. (2) din Codul de procedură penală, care se aduce la cunoștința persoanei ce a înaintat cererea de recuzare.
- 5.20. Ulterior, în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu, angajatul Ministerului Afacerilor Interne informează persoana reținută, prin intermediul interpretului, despre esența bănuielii, încadrarea juridică a faptei, drepturile sale, temeiurile, motivele și ora reținerii. La fel, va înmîna persoanei reținute informația scrisă despre drepturile sale prevăzute de art. 64 din Codul de procedură penală în cazul procesului penal sau art. 384 din Codul contravențional în cazul procesului (materialul) contravențional, oferind prin intermediul interpretului explicații într-un limbaj accesibil, asupra tuturor drepturilor sale.
- 5.21. După aducerea la cunoștință a informațiilor specificate în pct. 5.20., angajatul Ministerului Afacerilor Interne întocmește procesul-verbal de reținere, care va fi semnat de către persoanele prezente la această acțiune procesuală, inclusiv de către interpret. Persoana reținută este informată imediat, prin intermediul interpretului, despre conținutul procesului-verbal de reținere, iar copia procesului-verbal de reținere tradusă în limba sa maternă sau limba pe care o cunoaște se înmînează persoanei reținute în termen de pînă la 48 ore de la momentul reținerii.

- 5.22. Angajatul Ministerului Afacerilor Interne, în nici un caz, nu se va baza pe faptul că apărătorul cunoaște limba în care se desfășoară procesul penal sau contravențional și poate explica clientului său informațiile relevante cazului. Chiar și în cazul cînd apărătorul posedă limba în care se desfășoară procesul, angajatul Ministerului Afacerilor Interne întreprinde măsuri în vederea asigurării prezenței interpretului⁴³.
- 5.23. După întocmirea procesului-verbal de reținere angajatul Ministerului Afacerilor Interne efectuează celelalte acțiuni procesuale ce se impun de lege, solicitînd interpretului, în mod obligatoriu, să participe la aceste acțiuni procesuale, asigurînd în continuare servicii de interpretare.
- 5.24. După finalizarea acțiunilor procesuale urgente, angajatul Ministerului Afacerilor Interne identifică izolatorul de detenție provizorie unde urmează a fi plasată persoana reținută și-i aduce la cunoștință această informație prin intermediul interpretului. Totodată, angajatul Ministerului Afacerilor Interne solicită interpretului să însoțească persoana reținută la izolatorul de detenție provizorie pentru a asigura interpretarea convorbirilor cu persoana reținută pînă la plasarea acesteia într-o celulă de detenție.
- 5.25. Dacă persoana a fost reținută de către alte instituții de drept (exemplu: organul procuraturii) și este transportată la izolatorul de detenție provizorie al uneia din subdiviziunile polițienești, ultima va asigura prezența interpretului prin intermediul căruia va aduce la cunoștința persoanei reținute drepturile și obligațiile preveniturii, inclusiv prevederile Regulamentului intern a izolatorului de detenție provizorie înainte de plasare în celula de detenție.

Secțiunea 4. Asigurarea cu interpret a persoanelor cu dificultăți de vorbire și auz (surzi, muți ori surdomuți)

- 5.26. Atunci cînd angajatul Ministerului Afacerilor Interne reține o persoană care evident are dificultăți de vorbire sau auz (surd, mut ori surdomut), acesta, în mod obligatoriu, întreprinde măsuri în vederea asigurării unui interpret care cunoaște limbajul mimico-gestual/limbajul semnelor, ce va interpreta convorbirea dintre angajatul Ministerului Afacerilor Interne și persoana reținută.
- 5.27. În situația prevăzută la pct. 5.26., interpretarea se efectuează de către un interpret angajat al Asociației Surzilor din Republica Moldova, care utilizează limbajul mimico-gestual/limbajul semnelor, sau persoana care, deși nu este angajat al Asociației Surzilor din Republica Moldova, cunoaște semnele celor muți ori surzi

⁴³ Potrivit art. 85 alin. (2) din Codul de procedură penale, nici avocatul și nici persoana care efectuează urmărirea penală nu sunt în drept să-și asume obligații de interpret, traducător, chiar dacă posedă limbile și semnele necesare pentru traducere. De altfel, această cerință este înaintată și de CEDO, în cauzele Kamasinski împotriva Austriei și Cuscani împotriva Regatului Unit, precizînd că „atunci cînd inculpatul este reprezentat de un avocat, nu este suficient ca avocatul, dar nu clientul, să cunoască limba utilizată la audiere. Interpretarea în cursul procesului este necesară ținînd seama de faptul că dreptul la un proces echitabil impune ca inculpatul să poată înțelege dezbaterile și să își poată informa avocatul cu privire la orice element care ar trebui invocat în apărarea sa”.

- (limbajul mimico-gestual/limbajul semnelor), deținând un document în acest sens (diploma de licență, certificat de urmare a cursurilor de instruire, etc.).
- 5.28. Prin derogare de la pct. 5.27., în calitate de interpret/traducător poate fi atras și persoana care se regăsește în lista interpreților autorizați publicată pe pagina web a Ministerului Justiției.
 - 5.29. Pentru a asigura prezența unui interpret ce cunoaște limbajul mimico-gestual/limbajul semnelor, angajatul Ministerului Afacerilor Interne întocmește și expediază o solicitare către Asociația Surzilor din Republica Moldova/structurile teritoriale ale acestora sau către interpretul care cunoaște limbajul mimico-gestual/limbajul semnelor.
 - 5.30. Solicitarea conține date despre angajatul Ministerului Afacerilor Interne, autoritatea/instituția unde este solicitat interpretul, ziua și ora prezentării interpretului, precum și acțiunea procesuală la care va participa interpretul. În caz de urgență cererile se transmit imediat prin fax sau prin poșta electronică.
 - 5.31. În cazul în care angajatul Ministerului Afacerilor Interne reține o persoană care are dificultăți de vorbire sau auz pe timp de noapte, în afara orelor de serviciu sau în zilele de odihnă, acesta identifică și apelează telefonic interpretul ce utilizează limbajul mimico-gestual din lista interpreților care sunt incluși în graficul de serviciu, iar solicitarea prevăzută la punctul 5.29 și 5.30, este expediată în adresa Asociația Surzilor din Republica Moldova/structurile teritoriale ale acestora, în ziua lucrătoare imediat următoare.
 - 5.32. Odată cu prezentarea interpretului pentru interpretarea limbajul mimico-gestual/limbajul semnelor, angajatul Ministerului Afacerilor Interne întreprinde acțiunile prevăzute la punctele 5.15., 5.17. – 5.21., 5.23. – 5.25.
 - 5.33. În situațiile de reținere a persoanei cu evidente dificultăți de vorbire sau auz, angajatul Ministerului Afacerilor Interne întreprinde măsuri în vederea asigurării prezenței interpretului de la momentul reținerii pînă la plasarea în izolatorul de detenție provizorie.
 - 5.34. În cazul imposibilității de a asigura prezența interpretului, dar persoana cu deficiențe de vorbire sau auz poate citi, angajatul Ministerului Afacerilor Interne îi va oferi informațiile prevăzute la pct. 5.20. și copia procesului-verbal de reținere în formă scrisă.

Secțiunea 5. Confirmarea serviciului de interpretare și traducere

- 5.35. La finele acțiunilor procesuale angajatul Ministerului Afacerilor Interne întocmește confirmarea conform anexei nr. 1, certificînd prestarea serviciului de interpretare sau traducere.
- 5.36. În scopul excluderii cheltuielilor nejustificate, angajatul Ministerului Afacerilor Interne fixează ora exactă în care a început și s-a finisat activitatea de interpretare, fapt confirmat prin semnătura interpretului care a participat la acțiunea procesuală.
- 5.37. Confirmarea este întocmită în două exemplare, un exemplar fiind eliberat interpretului contra semnătură, iar cel de-al doilea exemplar se păstrează în subdiviziunea

Ministerului Afacerilor Interne și se utilizează pentru evidența plăților acestui serviciu.

- 5.38. În cazul prezentării de către traducător a procesului-verbal de reținere tradus în limba pe care o înțelege persoana reținută, angajatul Ministerului Afacerilor Interne întocmește un act de predare-primire a documentului procesual conform anexei nr. 2. Dispozițiile pct. 5.37. se aplică în mod corespunzător.

VI. Responsabilități

- 6.1. Angajații Ministerului Afacerilor Interne care utilizează această POS sunt obligați să o studieze și să o aplice corect în activitatea de serviciu. În cazul în care constată necesitatea modificării sau elaborării unei noi proceduri, angajații Ministerului Afacerilor Interne sunt obligați să înainteze propuneri nemijlocit conducerii.
- 6.2. Cunoașterea, aplicarea și respectarea POS în procesul de lucru este verificată de către persoanele/subdiviziunile cu competență în domeniu, în cadrul proceselor de evaluare și monitorizare. Angajații Ministerului Afacerilor Interne răspund pentru îndeplinirea activităților în funcție de atribuțiile ce le-au fost conferite prin această POS. Nerespectarea acestei POS atrage după sine răspunderea disciplinară a polițistului, conform legislației.

VII. Dispoziții finale

POS se pune în aplicare începînd cu 1 ianuarie 2020.

Anexa 1
la Procedura de operare standard privind asigurarea
dreptului la interpret sau traducător în timpul reținerii,
pazei și escortei persoanelor reținute/deținute

Confirmare

Prin prezenta, se confirmă faptul că la data de _____, în perioada
(se indică data)

_____, interpretul _____
(se indică ora începerii și finisării interpretării) (FNP interpretului)

a participat la acțiunea de reținere/escortare/plasare în detenție a cetățeanului

(FNP persoanei care a beneficiat de interpretare)

efectuată în cadrul cauzei penale, procesului penal/contravențional nr.

Interpretarea/traducerea s-a efectuat
din limba _____ în limba _____

Data întocmirii confirmării _____

FNP, Funcția persoanei care a întocmit confirmarea
_____ semnătura _____

FNP interpretului
_____ semnătura _____

Anexa 2
la Procedura Standard de Operare privind asigurarea dreptului la interpret
sau traducător pentru persoanele reținute, transportate, escortate și deținute în
izolatoarele de detenție provizorie

Act de predare-primire

La data de _____, ora _____ am primit de la traducătorul
(se indică data)

(FNP traducătorului)

copia procesului verbal de reținere a cet. _____
(FNP persoanei reținute)

tradus din limba _____ în limba _____

Data întocmirii actului de predare-primire _____

FNP, Funcția persoanei care a întocmit actul
_____ semnătura _____

FNP traducătorului
_____ semnătura _____

